

új magyar szó

20 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
247. (1313.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,2897 ▼
1 amerikai dollár	3,2589 ▲
100 magyar forint	1,5662 ▼

Aktuális

3

CNCD-bírság Ilie Năstăsének

Hatszáz lejre bírságolta meg Ilie Năstăsét az Országos Diszkriminációellenes Tanács a romániai magyarokkal és cigányokkal kapcsolatban tett kijelentéseiért. Az egykori román teniszcsillagot, aki Románia turisztikai brandjét képviseli, Borboly Csaba Hargita megyei tanácselnök jelentette fel.

Kultúra

8

Új szobor Kiss Gedeonnak

Felavatták tegnap Szatmárnémetiben „a fák ezredesének” új szobrát, Parádi Szodorai Hajnalka alkotását. A város legnépszerűbb történelmi személyiségének szobra közadakozásból jött létre. Az adományokból árva gyerekek karácsonyi ajándékaira is jutott.

Média

9

Vastag lett az első X-es

Ballonkabátos romantikával bővülte el a nézőket Nagy Feró mentorálja a hétvégi X-Faktor döntőn, az év legnépszerűbb magyarországi televíziós produkcióján. Vastag Csaba a galántai Takács Nikolást „énekelte túl”.

Vezércikk

3

Móriczka-sajtó

Na, hol is van az a terjesztői hálózat? És hogyan szolgálta az összerdélyi magyar sajtót? Ugyanúgy, ahogy a magyar adófizetők pénzének politikai célú osztogatása céljából kifundált újabb hálózat szolgálja majd az összerdélyi magyar demokráciát... És ezzel részünkről lezártnak is tekintenénk ezt a média-testvérháborút. ▶

Salamon Márton László

Fukarabb a válságangyal

Idén a romániaiak átlagban 500 lejjel kevesebbet költenek karácsonyra, mint tavaly**Csak a kicsik járnak jól. A szülők inkább más költségeikből faragnak le, csakhogy a gyerekek karácsonyi ajándékára is jusson**

Fotók: Tofán Levente

Újabb válságkarácsony elé néznek a romániaiak, akik a legfrissebb felmérések szerint 500 lejjel – 2009-es költségvetésük egyharmadával – költenek kevesebbet az ünnepre, mint tavaly. Egy átlagos család ünnepi költségvetése idén ezer lej, felét élelmiszerre költik el. Ajándékvásárláskor a gyerekekre költenek a legtöbbet a romániaiak: a játékpiacon nem fog a recesszió. A legtöbbben az ünnepi díszekről, kültéri kivilágításról mondanak le. **7. oldal ▶**

Elkezdődött a büdzsé vitája

▶ Elkezdte tegnap a parlament a jövő évi költségvetésről, illetve a társadalombiztosítás költségvetéséről szóló törvények vitáját. Emil Boc kormányfő szerint a szociális kiadásokra és közalkalmazotti bérekre fordított összeget jelentősen lefaragták ugyan, de „nem hagyják cserben a kiszolgáltatott személyeket”. Boc reméli, hogy a büdzsét holnap estig elfogadják a honatyák. **6. oldal ▶**

Mai mellékletünk:**ÚMSZ ÜzletRész**

Újabb indítványt élt túl Boc

Megbukott a bértörvény elleni bizalmatlansági. 3. oldal ▶

„Feketézett” a fehérorosz elnök?

▶ Bűncselekménynek nevezte az újráválasztása elleni tüntetéseket tegnap Aljakszandar Lukaszenka fehérorosz elnök, és börtönbüntetést helyezett kilátásba az érintettek számára. A tizenhat éve hatalmon lévő elnök a szavazatok 79 százalékát szerezte meg. **2.-4. oldal ▶**

BÓNUSZ!!!

Értékes könyvcsomagok egyéves ÚMSZ-előfizetőknek a Duna International kiadótól.

Ünnepi sorsolás december 30-án!

HIRDETÉS

ÚMSZ előfizetési akció 2011**Egyet fizet, kettőt kap!**

Fizessen elő az Új Magyar Szóra, és ajándékozza meg szeretteit, barátait, ismerőseit egy ingyenes ÚMSZ-előfizetéssel!

Részletek Szolgáltatás oldalunkon

új magyar szó

Dupla ostrom...

Újabb szavazást élt túl Boc

Megbukott az ellenzéki pártok bértörvény elleni bizalmatlansági indítványa

M. Á. Zs.

► Megbukott tegnap a parlamentben az ellenzék által benyújtott bizalmatlansági indítvány, így a közalkalmazottak 2011-es bérezését szabályozó törvény Traian Băsescu államfőhöz kerül kihirdetésre. Életbelépése előtt a jogszabálynak várhatóan át kell mennie az alkotmánybírói vizsgán is, ugyanis az ellenzéki pártok máris jelezték, hogy élnek az alaptörvény adta lehetőséggel, és beadványt nyújtanak be a törvény ellen. A bizalmatlansági indítvány mellett csak 190 honatyja szavazott, ami kevésnek bi-

zonyult a kormány megbuktatásához, ugyanis legalább 236 voksra lett volna szüksége az ellenzéknek. Mindössze egy ellenszavazatot számoltak, mivel a kormánykoalíció képviselői nem éltek a voksolás lehetőségével. „Nem támogatjuk a bizalmatlansági indítványt” – ismételték ugyanazt az egy mondatot a Demokrata-Liberális Párt, az RMDSZ, a függetlenek és a nemzeti kisebbségek frakcióvezetői.

Mit kapnak, mit veszítenek

A közalkalmazottak 2011. évi bérezésére vonatkozó törvény

része annak a jogszabálycsomagnak, amely tartalmazza még a közalkalmazottak bérezésének kerettörvényét is. A kabinet a teljes jogszabálycsomagot terjesztette felelősségvállalással a parlament elé, így az ellenzéki Szociáldemokrata Párt és a Nemzeti Liberális Párt két külön bizalmatlansági indítványt terjesztett a törvényhozás elé. A jogszabály egyebek között előírja, hogy a közszférában 15 százalékkal nőnek a bérek január 1-jétől, miután júliusban 25 százalékkal csökkentették a fizetéseket. Emellett az állami alkalmazottak elveszítik a 13. fizetésü-

ket, nem kapnak étkezési, ajándék-, illetve üdülőjegyeket, megvonják tőlük a bónuszokat, pótlékokat és a túlórákra nem pénzt, hanem szabadidőt kapnak. Tehát a közalkalmazottak a 25 százalékos bércsökkenést előtti fizetésük kb. 1,4 százalékát kapják vissza.

Boc 15 százaléka

Sokkal pozitívabb értelmezést adott a törvénynek Emil Boc kormányfő, aki a 15 százalékos béremelés fontosságát hangsúlyozta az újságírók kötekedő kérdésére, szerinte a koalíció szolidaritása megakadályozta, hogy a közalkalmazottak megkapják az ellenzék „mérgezett karácsonyi ajándékát”. „A ráció és a biztonság győzött a populizmus fölött. A bérek 15 százalékos emelését megbírja a költségvetés” – fogalmazott Boc.

Holnapután újrázhatnak

A második kormánybuktató kezdeményezést az ellenzék fáziskéséssel nyújtotta be, és csak tegnap olvasták fel. A kormányoldal azt szerette volna, ha a második bizalmi szavazásra is már tegnap sor kerül, de ez nem vált lehetővé procedurális okok miatt, miután ebben a kérdésben az ellenzék kerekedett felül. Ezek után a bukaresti parlament két házbizottsága eldöntötte: a második bizalmi szavazásra csütörtökön kerül sor. ◀

A kormánypárti honatyák padjaikban ülve „végigpihenték” az ellenzék bizalmatlansági próbálkozását. Fotó: Tofán Levente

CNCD-bírság Ilie Năstăsének

ÚMSZ

► Hatszáz lejre bírságolta Ilie Năstăsét az Országos Diszkriminációellenes Tanács (CNCD) a romániai magyarokkal és cigányokkal kapcsolatban tett kijelentéseiért. Az egykori román teniszcsoport, aki Románia turisztikai brandjét képviseli, Borboly Csaba Hargita megyei tanácselnök azért jelentette fel az illetékes testületnél, mivel Năstăse egy interjúban azt mondta: egyetért azzal a móddal, ahogyan Franciaország a romániai romák ügyét kezeli, és szerinte a romákat Székelyföldre kellene telepíteni, hogy megváltoztassák az etnikai arányokat. „Ilie Năstăse kijelentései mellett nem mehettem el szó nélkül, és továbbra is fellépek minden olyan megnyilvánulással szemben, ami a magyarok, a székelyek ellen irányul” – nyilatkozta Borboly a CNCD döntésére reagálva, amelylyel kapcsolatban elégedettségét fejezte ki, mondván, a testület az utóbbi időben helyt adott valamennyi hasonló, etnikai diszkrimináció miatti panasznak. A Hargita megyei tanácselnök arra kérte Năstăsét, ne gerjessze az országon belüli feszültségeket ilyen kijelentésekkel. „Amit Năstăse e témában kijelentett, az nem egyéb, mint az etnikai viszonyok erőszakos módon történő megváltoztatására való felbujtás” – szögezte le Borboly Csaba. ◀

Göröngyös úton halad az ellenzéki együttműködés

Hírösszefoglaló

► „2011 márciusáig megpróbáljuk nyélbe ütni azt, amin egy ideje dolgozunk Crin Antonescuval és a Nemzeti Liberális Párttal. Márciusban le kell váltanunk a Boc-kormányt, és meg kell szabadulnunk Traian Băsescu államfőtől” – jósolta Victor Ponta szociáldemokrata pártelnök a Realitatea televízió élő adásában. Szerinte jövő tavaszig „érnek be” a kormány intézkedései, az emberek minden tartalékukat felélik, és ekkorra fogynak el azok a pénzüsszegek is, amelyek osztogatásával hatalmon tud maradni a koalíció. Ponta továbbment a liberálisok irányába tett baráti nyilatkozatokkal, szerinte a két ellenzéki pártnak hivatalosítania kellene együttműködését és a közös megmérettetés első alkalma a 2012-es önkormányzati választások lehetnének. A szociáldemokrata elnök felvetését Crin Antonescu PNL-elnök nem zárta ki: „Túl korai még az önkormányzati választásokról beszélni. Ez a felvetés nem kizárt, de jelen pillanatban nem mérhető a valószínűsége.” A liberális pártelnök sokkal fontosabbnak tartotta, hogy a két ellenzéki párt a saját javára billentse a parlamenti többség mérlegét.

A PSD és PNL együttműködése körülményesnek bizonyulhat, ha azokat a nyilatkozatokat

vevessük alapul, amelyeket a két alakulat vezető politikusi tesznek egymás irányában. Crin Antonescu tegnap például visszautasította Ion Iliescu volt államfő, a PSD tiszteletbeli elnökének azt a „bókját”, miszerint baloldali politikusra jellemző megnyilvánulásai vannak. „Ellent kell mondanom és ki kell ábrándítanom Ion Iliescut, nem vagyok balos. Ellenkezőleg, fenntartással kezelem a baloldalt, ugyanis kormányzása alatt azon kívül, hogy fennhangon hirdette a társadalmi szolidaritás fontosságát, a valóságban – legálabbis Romániában – semmit nem oldott meg” – mondta Antonescu, majd kifejtette, hogy a modern politikai ideológiák nem tárgyalhatók az Iliescu által használt kódrendszer szerint. A volt államfő a Pro TV-nek adott vasárnap interjújában úgy vélte, hogy Antonescu „nem rendelkezik jobboldali erényekkel, hiszen nem származik gazdag családból, felmenői között nincsenek földbirtokosok, nagyiparosok”, és a szociális kérdések iránti nyitottsága inkább baloldali politikussá teszi.

A volt államfő szerint Victor Ponta még éretlen arra, hogy a soron következő, 2014-es elnökválasztáson megmértesse magát. Véleményével az érintett is egyetértett, szerinte Iliescu „józan választ” adott a másorvezető által feltett kérdésre. ◀

RMDSZ-füzet a honosításról

ÚMSZ

► Gyergyószentmiklóson hat-ezer-ötszáz, a Gyergyói-medence falvaiban hétezer füzetecskét oszt szét az RMDSZ, amelyekből minden család tudomást szerezhet a kettős állampolgárság megszerzésének feltételeiről – adta hírül a Hargita Népe című megyei napilap. Bende Sándor területi és Barti Tihamér helyi RMDSZ-elnök sajtótájékoztatón jelentette be: a szövetség „kézzelfogható” segítséget, eligazítást kíván nyújtani a térség magyarságának a visszahonosítási eljárással, a kettős állampolgárság megszerzésével kapcsolatban – ezért egy tájékoztató füzetet adtak ki, amelyet 13 500 példányban juttatnak el a Gyergyói-medence lakosságához. Bende fontosnak tartja, hogy január 1-jéig, az igénylések benyújtásának kezdetéig minden magyar család kézhez kapja a tájékoztatót, és tudja, mit kell tennie. Mint ismeretes, a magyar állam szerződésben bízza meg az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanácsot (EMNT), hogy demokráciaközpontokat állítson fel, ahol az ügyintézésrel kapcsolatos tájékoztatást nyújtsanak az érdekelteknek. Az EMNT kizárólagosságra való törekvését az RMDSZ kétségbe vonja, és a szövetség is informálja a hozzá fordulók a magyar állampolgárság megszerzéséhez szükséges lépésekről. ◀

Móricza-sajtó

Salamon Márton László

Móricza mindennap fohászolt Istenhez, hogy nyersen a lottón. Ez így ment hónapokon keresztül, mikor egyszer leszolt az Úr: „Az Isten szerelmére, legalább vegyél már egy lottószelvényt!”

A viccbeli Móricza esetét juttatja eszembe annak a Kolozsváron megjelenő lapnak a végeérhetetlen magyarázkodása arról, hogy a magyar állami költségvetésből kivételezett-ként kapott budapesti támogatás miatt jogos. A lap egyik publicistája egy teljesen más (egyébként szintén szakmaiatlannal tálalt) téma kapcsán írt jegyzetében az „az RMDSZ pártcsőcsöveként ismert bukaresti napilapot” vádolja szakmaiatlansággal.

Abba most inkább ne menjünk bele, hogy ki kinek a szőcsöve. Bár – ha már dobálózunk az ilyen minősítésekkel – annyit jegyezzünk meg, hogy ha szőcső, akkor legyen az erdélyi magyarság által demokratikusan megválasztott érdekvédelmi szervezetéé, és ne egy szomszéd ország egyik pártjéé... No de ezt a kérdést valóban tegyük inkább félre, és tegyük félre azt is, hogy nem igazán kollektív és etikus dolog a bennünket pénzelő politikai hatalom által ellenségnek tekintett sajtót, annak munkatársait ostromozni unosuntalan. (Látunk erre sajnos példát eleget itt Bukarestben, ahol a Cotroceni-barát médiaszolgáknak egyéb elfoglaltságuk nincs is, mint lejáratni az államsfőt bíráló sajtót és újságírókat.)

Beszéljünk más dolgokról. Beszéljünk igazmondásról és ferdítésről, szakmaiságról és jerevániságról. Arról, hogy a Krónika napilap – mert róla van szó – a hivatkozott periódusban, amikor az Új Magyar Szó átlagban 3 millió forintot kapott egy évre működési támogatásként a Szülőföld Alaptól, úgy szerepelt volna támogatáshoz jutni, hogy még csak nem is pályázzon! Móricza esete a lottószelvényvel...

És beszéljünk arról is, hogy 2002-es választási veresége után a búcsúzó Orbán-kormány – napokkal azelőtt, hogy átadta volna a gyepelét az öt legyőző MSZP-SZDSZ-koalíciónak –, „megdobta” az illető napilap kiadóját nyolcvanmillió forinttal, a magyar állami költségvetésből. Ami testvérek között is évi 10, azaz tízmillió forint, ha elosztjuk a Fideszek szempontjából „szűk esztendő” számával. (Más kérdés, hogy fél lehet élni egyetlen év alatt az egészet, ahogy az történni szokott. És az is más kérdés, hogy nem is egyetlen lap működési költségét fedező támogatás címén érkezett a pénz a jelenleg éppen demokráciaközpont-vezetőként „támogatott”, Mátyás Jenő vezette Easy Alapítványhoz, hanem valamennyi erdélyi magyar sajtótermék terjesztését ellátó hálózat kiépítésére. Na, hol is van az a terjesztői hálózat? És hogyan szolgálta az összerdélyi magyar sajtót? Ugyanúgy, ahogy a magyar adófizetők pénzének politikai célú osztogatása céljából kifundált újabb hálózat szolgálja majd az összerdélyi magyar demokráciát...)

És ezzel részünkről lezártunk is tekintenénk ezt a média-testvérháborút. Nem másért, de könnyen elképzelhető, hogy a következőkben a Krónika-publicisztikák zöme ugyanoda lyukad majd ki, mint a fentebb idézett mű. Mint Móricza, akinek mindenről ugyanaz jut eszébe...

Román lapszemle

Magyarországi szuperkinlát: Délkelet-Európa legnagyobb wellnessközpontja, a szegedi Aquapolis december 20. és 23. között teljesen ingyenesen kínálja fel szolgáltatásait. (Click) ► A legelegánsabban öltöző politikusok rangsorát állította össze Cătălin Botezatu divattervező. Ennek megfelelően nőknél az első helyre nem Elena Udrea, hanem Raluca Turcan került, az idegenforgalmi tárcavezető így kénytelen beérni a második helyre. Férfiaknál Călin Popescu-Tăriceanu volt miniszterelnök a listavezető. (Adevărul)

Élsportolók – politikai mezben

A női kézilabda-Európa-bajnokságot bronzéremmel záró román együttes edzője, Radu Voina állítólagos kijelentése, miszerint játékosai nem kívánnak kitüntetést átvenni Traian Bănescu államfőtől (majd a kijelentés edző általi cáfolása), ismét ráirányította a figyelmet a sport és a politika hazai viszonyára.

Bogdán Tibor

Romániában a politikusok gyakran használják fel szűk csoport- vagy pártérdekek vagy akár országimázs-javítás céljára a hazai sportélet egykori vagy jelenlegi kiemelkedő személyiségeit, akik gyakran – rendszerint nem minden anyagi ellenszolgáltatás nélkül – el is vállalják a – nem mindig hálás – feladatot.

„Pártos” focijátékosok

Az 1989 utáni kormányok hamar felismerték azt a tényt, hogy az élsportolók népszerűségéből maguk is hasznot húzhatnak, ha sikerül maguk mellé állítani őket. Arra is rövid idő alatt rájöttek, hogy mindenekelőtt a legnépszerűbb sportág, a labdarúgás sztárjai között kell „híveket” keresniük.

A szociáldemokraták a kilencvenes évek elején Anghel Iordănescu-t „szerezték meg” maguknak. A neves sportember 1993 és 1998 között a román labdarúgó-válogatott edzője volt, így a román tizenegyes sikereiből jócskán „átsugárzott” Ion Iliescua és csapatára is, a válogatott egy-egy jó eredménye felejtette a

hatalom politikai bakijait, népszerűtlen intézkedéseit. Később, hogy a válogatott – az országhoz hasonlóan – kudarcot kudarca halmozott, a politikai idillnek vége szakadt. Ezzel a sportágnak nyújtott állami támogatások is megcsappantak, a nemzeti tizenegyes teljesítménye tovább esett, a szakítás teljessé vált.

Kormányzása idején a Nemzeti Liberális Párt is élt a szociáldemokrata „recepttel”: Călin Popescu-Tăriceanuék Victor Pițurcăra alapoztak. A válogatott legyőzhetetlen edzőjének jellemében pózoló Pițurcă gyakran jelent meg a nemzeti liberálisok hangadó politikusainak társaságában, a csapat győzelmei egyben a kormánypárt saját sikerei voltak. A román azonban nem sokáig tartott, az edző rájött arra, hogy népszerűségi listán feltartóztathatatlanul lecsúszó Nemzeti Liberális Párttól már nem sokat remélhet, ezért szakított a politikával.

Bănescu–Becali-idill

Bár Romániában, de általában világszerte is, csaknem minden hatalom rájátszik a sportolók népszerűségére is,

a módszer idehaza minden bizonnyal Traian Bănescu és a Demokrata-Liberális Párt hatalmának éveiben érte-éri el tetőpontját. Első elnöki mandátumának második esztendejében az államfő válaszólagos éremesöt zúdított a román labdarúgás nagy egyéniségeire. Magas kitüntetésekben részesült többek között Ilie Balaci, Mircea Sandu, Gheorghe Hagi, Florin Răducioiu, Cristi Chivu, Rodion Cămătaru. A későbbiek során az elnöki palotában rendre megjelentek a hazai tornasport egykori csil-

lagai, így Lavinia Miloșovici, Daniela Silivaș, Andreea Răducanu, de államfői elismerésben részesültek a kézilabda olyan korábbi nagy egyéniségei is, mint Cornel Oțelea vagy Cristian Gațu.

A Steaua sikersorozatának idején nagy sajtóvisszhangot kapott Traian Bănescu és Gigi Becali hirtelen támadt barátsága, közös meccsnézése/tökmagozása, hajnalba nyúló borozgatása. A politikai mézeshetek azonban a csapat visszaesésével együtt hamar véget értek, olyannyira, hogy nem sokkal később a piros-kékek finanszírozója már előzetes letartóztatásból kárhajtotta – mindenek elmondva – az államfőt meghurcoltatásáért.

Végelet: Năstase, Bute

A demokrata-liberális kormány rátért a megvásá-

rolt sportkiválóságok „gyakorlati értékesítésére” is. Elena Udrea idegenforgalmi tárcavezető a gyengélkedő országimázs javítására olyan neveket használ fel, mint Nadia Comăneci, Gheorghe Hagi, Ilie Năstase. Sportcsillagból mindhárman számos idegenforgalom-népszerűsítő filmecske sztárjaivá lettek. Ha a tárcavezető arra számított, hogy ennek hatására megnövekszik a külföldi – elsősorban persze nyugati – turisztikai cégek érdeklődése Románia iránt, akkor tévedett. Számításon kívül hagyta ugyanis, hogy egy sportoló csak addig bír igazán mozgósító, „húzó-”, ha úgy tetszik, vonzerővel, ameddig ragyogó sportteljesítménnyel kápráztatja el a világot. Azt sem vette figyelembe, hogy a sportbravúr nem mindig jár együtt meg-

felelő emberi tartással. Így megjárta például Ilie Năstaseval, aki „országbrandként” azzal vonta magára ország-világ haragját, hogy nyíltan cigányozott, és magyarelles kijelentésektől sem tartóztatta vissza magát. Magyarázkodása, miszerint csak Tőkés László szélsőséges nyilatkozatai háborították fel, még inkább el lehetetlenítették a sportolót.

Udrea asszony, ha kissé jobban odafigyel, rájöhetett volna, hogy a volt teniszki-válóságnak „előléte” van: még aktív játékosként lebűdösztárolta vetélytársát, Jimmy Connorst.

Sokkal jobb választásnak tűnik a miniszterasszony másik „brandnépszerűsítője”: a győzelmet győzelemre halmozó ökolívó világ-bajnok, Lucian Bute, aki – a megállapodás értelmében – elkövetkező mérkőzésein a hazai körökben nem kis vitát kavart országlogóval, Udrea asszony elhíresült fellelével lép majd szorítóba. Az még kérdéses, hogy az egyezségből mennyi haszna származik az idegenforgalomnak, az viszont már reményeltetőbb (bár még korántsem biztos), hogy Bute – ígéretének megfelelően – hamarosan itthon fog megmérkőzni világbajnoki kihívóinak egyikével.

A szőke tárcavezetőnek abban azonban máris igaza van, hogy a sportolók sokkal inkább hozzájárulnak Románia nemzetközi megítélésének javításához, mint a politikusok ◀

Elena Udrea turisztikai miniszter és országimázs-javító „levélhordozója”, Lucian Bute

Fotó: Mediafax

Európa utolsó diktátora

Botrányok övezik a vasárnapi fehérorosz elnökválasztást. Lukasenka győzött, ezt előre borítékolni lehetett. Nem mindegy azonban, hogy milyen körülmények között.

Gy. Z.

Aljakszandar Lukasenka fiával, Nikolajjal érkezett a szavazókörzetbe. Eltűntek a fülkében; nem kell különösebb fantázia elképzelni, hogy a tizenhat éve elnök politikusa a tíz jelölt közül a maga neve mellé húzta be a keresztet. A cédulát aztán Nikolaj dobhatta be az urnába. Az elnök, aki fehérorosz honfitársaitól a „Batka” (Atyácska) szólítást követeli meg, vallja: „Hiszek a nép bizalmában.”

Korcsolyapálya a téren

Egy rendszerhű közvélemény-kutató már a választás napján, vasárnap délután megjósolta, hogy Lukasenka a szavazatok mintegy hetvenöt százalékát begyűjti. Az urnazárás előtt néhány perccel nyilvánosságra hozták: a tíz jelölt közül a hatalmon lévő elnök

79,1 százalékot szerzett. Az utána következő is csak öt százalékot. Lukasenka ugyan ezzel elmarad a 2006-ban elért 83 százaléktól, de így is elégedett: a cél eredetileg a kétharmad volt. Nincs meglepetés, vélik független választási megfigyelők, akik már a nagy nap előtt erőteljes manipulációról beszéltek.

Az Oroszország és Lengyelország között elterülő Belorusszia minden, csak nem demokrácia. Lukasenka a nemzetközi elemzők előszeretettel nevezik Európa utolsó diktátorának. Ellenfelei hiába követelték még a választás napján is a szavazás megismétlését – Lukasenka jelöltsége nélkül. A döntő napon a biztonságiak ellenzékieket vettek őrizetbe. Független fehérorosz választási megfigyelők arra panaszkodtak, hogy kikapcsolták telefonjukat és internetes kapcsolatukat, meg-

akadályozták, hogy a nyugati sajtó képviselőivel beszélhessenek. A kormányzat fölkészült az ellenzék tiltakozására. A „győztes” azzal vádolta kihívóit, hogy „aki a szavazás napja előtt fél évvel csalást emleget, előre elismeri a vereségét”. Üzent a demonstrációt előkészítőknél is: „Ne okozon gondot, a tér üres lesz!” – mondta, de hogy így is legyen, az általa irányított hatóságok a minszki Október teret leloccsolták, hogy korcsolyapálya jöjjön létre. Már urnazárás előtt bekövetkeztek az első összecsapások. A rendőrség könnygázt és vakítógránátot vetett be. Az ellenjelöltek súlyos sérüléseket szenvedtek, kettejükét és egyikük feleségét őrizetbe vették. Késő este tüntetők megkísérelték egy kormányzati épületet megrohamozni. A tömeget a rendőrség fölfegyverzett alakulatai fékeztek meg.

„Akár egy kacsa”

A Socium nevű független közvélemény-kutató még a választás előtt eljátszott a számokkal. Korrektségük között szerintük

Lukasenka 35, az utána következő Vladimir Neklajjev pedig 18 százalékot kapott volna. „Ami azt jelenti, hogy Lukasenka az első fordulóban nem győzött volna” – érvel Jaroszlav Romancuk közgazdász, az egyik ellenjelölt, aki a Socium szerint 6,2 százalékot szerzett volna. Svetlana Kalinkina, a Narodnaja Volja (Népakarat) című lap főszerkesztője sem tudja elképzelni, hogy Lukasenka Minszkben és más városokban reálisan 30 százaléknál többet érdemelt volna ki, és úgy véli, a kilenc ellenzéki jelöltet azért engedték indulni, hogy megosszák az ellen-szavazatokat. Legutóbb csupán hárman indultak Lukasenka ellen. A kampányt akkor is botrányok, bebörtönzések és elnyomás jellemezte. Közvetlenül a szavazás után Alekszandar Kozulin ellenzéki jelöltet öt és fél évre lecsukták, egy másikat mindössze tizenöt napra zárták el. A sajtó ekkor már régen szájkosarat kapott, a kritikus hangokat pedig Lukasenka nyilvánosan azzal fenyegette meg, hogy lecsapja a fejüket, „akár egy kacsát”.

Ezúttal azonban Lukasenka meg akarta mutatni, hogy ura a demokratikus játékszabályoknak. Idén nem tartóztattak le és nem is támadtak meg egyetlen ellenjelöltet sem. Mindegyikük kapott egy óra adásidőt a tévében és a rádióban. Sőt, még televíziós vitákat is rendeztek – jöllehet Lukasenka nélkül.

Ellentmondásos jelzések

Lukasenka ezzel a választással nemzetközileg elismert államfővé szeretett volna válni, nem is alaptalanul. Az ellenzéki Anatolij Lebedko azzal vádolja Európát, hogy ellentmondásos jelzéseket küld a diktátornak. A szomszédok – Lengyelország, Lettország, Litvánia – egyértelműen azon vannak, hogy Fehéroroszországot bevonják az európai szomszédsági politikába. Vezető európai politikusok rendszeresen ellátogatnak Minszkbe, ami korábban elképzelhetetlen volt. Az Egyesült Államok képviselői ugyan a választási előkészületek szabálytalanságait emlegették, de hozzátették, hogy a fehérorosz vezetésnek

még van ideje a hibák kijavítására.

A pontos megfigyelés közepette hamar elillan a demokratikus látszat. A jelöltek versengése nem lehetett sportszerű, már csak azért sem, mert Lukasenka a rendelkezésre álló televíziós adásidő 90 százalékát kitöltötte. A választások előtt egyharmadával emelték a nyugdíjakat, továbbá a tanítók és az orvosok fizetését. Ráadásul ugyanezek a tanítók és orvosok ülnek a választási bizottságokban is. A testületek 99 százaléknál több tagját az államhatalom választja ki – állapították meg az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet választási megfigyelői. Az előre leadható szavazatok ugyancsak a család eszközeiként szolgálnak.

A nemzetközi vetélkedésben azonban Lukasenka messze lemarad a néhai iraki diktátor, Szaddám Huszein mögött. Aki – egyebek mellett – arról nevezetes, hogy utoljára a kötelező, tehát százszerű részvétellel megtartott államfőválasztáson a szavazatok száz százalékát szerezte meg. Nem könnyű utánacsinalni. ◀

Lap-top

A nap címe. A női kézilabda-válogatott tagjai elutasítják, hogy Basescu kitüntesse őket, *Jurnalul național*

Magyarázat. Ragyogóan szerepeltek a román lányok, bronzérmeket szereztek az Európa-bajnokságon. A címben szereplő kijelentést állítólag Radu Voinea edző tette hazatértekkor. Igaz, azóta ezt már cáfolta is. Egy fórumozó megjegyzi: semmi gond, akarják, nem akarják, az elnök úgyis ott terem, ahol sikereket (süccsuri) lehet elkönyvelni.

Az öreg. Sosem mondtuk, hogy Ion Iliescu volt a legjobb elnöke az országnak, de ugyanakkor sohasem tagadtuk, hogy a legjobb politikai érzéssel és képességekkel rendelkező államférfi. Kiderül ez a tegnapi lapokból is, amelyek elismerően ismertetik egy interjújának kijelentéseit. Például Pontáról azt mondta, hogy még korai megpályázni az államelnökséget. Az államfőnek párbeszédben kell lennie az alapintézményekkel, „nem úgy, mint Basescu”. Iliescu nem tartja magát felelősnek az 1989-es decemberi események miatt, „egyszerű forradalmár” volt, mint annyian mások. Ami Basescu leváltását illeti, egy referendum most nyilvánvalóan sikerrel járna, ám Iliescu szerint meg kellene várni vele egy új parlament többség természetes kialakulását.

A tacsó. Mintegy válaszul Victor Ponta ifjú pártelnök kijelentette, hogy mindig nagyon figyel arra, amit Ion Iliescu mond; hangsúlyozta azonban (amint a Románia liberá is megírja), hogy ő önállóan szokott dönteni. Szerintünk is, miután megmondják neki, hogy mit...

Enyelegnek. A fővárosi ötödik kerület polgármestere, Marian Vanghelie megfogalmazta titkos vágyát: ha megpályázza Bukarest főpolgármesterségét (és ha elnyeri) Elena Udrea-t szeretné „partnerként” maga mellett tudni. Udrea válasza: ha Vanghelie indul, akkor ő is – ergo nem lehetnek partnerek. (*cotidiamul.ro*)

A nap állhíre. Egészségügy-minisztériumi döntés szerint az ikreket szülő nők választathatják azt, hogy az egyik gyerek mellett egy évet, a másik mellett két évet ülnek; sőt az ilyen anyák kontrollszempontból egy harmadik gyermeket kapnak ajándékba.

Minden napra egy mondat

„Két ember közt a legrövidebb út egy mosoly.”
Vavyan Fable

Organizatorika

Horváth István

Megvált(oztat)ni

Tú hatolt Winston karjába. Szinte ugyanabban a pillanatban boldogsággal teli, gyógyító melegség öntötte el egész testét. Kinyitotta a szemét, és hálásan nézett fel O'Brienre. A durva, barázdás, csúnya és mégis oly értelmes arc láttán túlsordult a szíve. (...) Még sohasem szerette oly őszintén, mint ebben a pillanatban, s nemcsak azért, mert megszüntette a fájdalmát. A régi érzés, hogy alapjában véve nem számít, barát-e O'Brien vagy ellenség, újból visszatért. O'Brien valaki, akivel lehet beszélni. Talán nem is annyira azt kívánja az ember, hogy szeressék, inkább azt, hogy megértsék. O'Brien az örület határáig megkínózta, s bizonyos, hogy rövidesen a halálba küldi. Nem számít. (...)

– Tudod, hol vagy, Winston? – kérdezte.
– Nem tudom. Csak sejtem. A Szeretet-minisztériumban. (...)
– És mit gondolsz, miért hoztuk ide az embereket?
– Hogy megvallassátok őket.
– Nem, nem ezért. Próbáld meg még egyszer.
– Hogy megbüntessétek őket.
– Nem! – kiáltotta O'Brien. (...) Nemcsak azért, hogy vallomást csikarjunk ki belőlük, sem azért, hogy megbüntessük őket. Megmondjam, miért hoztuk ide? Hogy meggyógyítsunk! Hogy épelméjűvé tegyünk! Hajlandó vagy végre megérteni, Winston, hogy azok közül, akiket idehozunk, soha senki se kerül ki gyógyulatlanul a kezünk közül? Minket nem érdekelnek azok az ostoba bűnök, amelyeket elkövetél. A Pártot nem érdeklik a cselekedetek; mi csak a gondolattal törődünk. Mi nem csupán elpusztítjuk ellenségeinket; mi megváltoztatjuk őket. Fel tudod fogni, mit jelent ez?

George Orwell: 1984. Fordította Sziogyártó László

SZELLEMI DÉZÉS

Ultra Ibolya

Lehet, hogy bennem van a hiba gyárilag, de az is lehet, hogy a világ ment el trendszerűen egy másfajta okosság irányába, s remény sincs már, hogy a megértés szándéka varázstalanítsa a jelenségeket.

A vidéki nagyvárosban az áramszolgáltató két lakótelep közé egy transzformátorállomást telepített. Az ott lakókat ugyan nem kérdezték, mit szólnak hozzá, a szükséges engedélyeket beszerezték. Szabályszerűen bekerítették, biztonságosan működik, s hogy szép látvány-e, az ízlés kérdése. Az ott lakóknak nagyon nem tetszik, feljelentések, szakértői vélemények, bíróság. Vita van, s olyan nem létezik, hogy valakinek ne legyen igaz, ha már vitatkoznak. Abban mindenki egyetért, hogy nincs egészségre káros hatás, sugárzás, delejezés, ultraibolya (bár egy nő járta a lakásokat a szolgáltató képviselőjében, s valamilyen Ibolyaként mutatkozott be) ... Sőt szükség van ilyesféle ipari létesítményekre, hiszen éppen a két lakótelep villamosenergia-ellátásának biztonságát szolgálja a létesítmény.

A lakók nem adták fel az öntudatos polgári küzdelmet, fellebbeztek minden fórumon, nem nyugodtak bele a szakértői véleményekbe, s most érdekes bírói ítélet született. Az áramszolgáltató kártérítést köteles fizetni az állomással szomszédos lakóknak. Az érvelés a következő: az ugyan nyilvánvaló, hogy a létesítmény nem káros az egészségre, de az emberek többsége azt hiszi, és ezért az említett körzetben húsz-harminc százalékkal csökkent az ingatlanok piaci értéke.

Jogelméleti szempontból hibátlan az érvelés, minden bizonnyal, a magántulajdonban mérhető értékcsökkenés keletkezett. Csak ilyenkor nem érttem azokat a folyamatokat, amikor, például legutóbb a vörösiszap-katasztrófa során, az embereket valóságosan szörnyűséges kár éri, akkor a jog meg az igazság elvész a folyamatokban. Ügyvédek és jogászok hada csap össze értelmezési kérdésekben – a kárvallottak meg csak néznek ki a fejükből. Még kevésbé lelkesítenek azok a kereskedelmi és politikai fogások, amelyek erre az alapvető konsztans butaságra építenek. Amiben sokan hisznek, az úgy van. Aki hatásos demagógiával mondja vissza a tömeges hülyeséget, az vezérré válik, pártot gründol, hatalomba emelkedik.

Ebben a régióban évente újra lehet játszani a pilótajátékokat, hol önszegélyező csoportnak, hol kozmetikum- vagy edényárusításnak álcázva, hol pedig divatosan multi level marketingnek nevezve, és a kisemberek kis remény ellenében odaadják a megtakarított kis pénzüket. Ultra Ibolya szelleme járja be Európát.

Kresz János

A felszín alatt

Noha napjainkban nem is kevesen igyekeznek megcáfolni, hogy az újságírás (rádió- és tévéműsor-szerkesztés, online újságok szerkesztése stb.) – szakma. Olyan mesterség, amelyet a világ számos országában és így természetesen az uniós államokban is tanítanak. Az újságíró-hallgatóknak a műfajlemletek és különböző szerkesztési technikák megtanulása mellett mindenképp az információközlésnek azokkal az alapelveivel kell tisztában lenniük, amelyeket részben vagy egészben jó néhány uniós dokumentum is tartalmaz. Íme, dióhéjban, nyolc olyan alapelv, amelyek a romániai magyar olvasó számára is egyértelművé teszik, miért fogadja közfelháborodás azt, hogy Magyarországon a kormány rátelepedik a médiára, és hogy az

Székedi Ferenc

utóbbi időben miért járnak olyan sűrűn Budapestre a nemzetközi újságíró-szervezetek küldöttei.
1. Az információhoz való jutás alapvető emberi jog. Következésképpen a hatóságok, a médiainstítmények vagy -tulajdonosok és az újságírók nem tekinthetik saját eladható áru-

juknak az információt. Ennek birtokosa maga az állampolgár, akinek joga van megkövetelni, hogy őt az újságírók napról napra vagy akár óráról órára a hatóságok és a magán-szféra külső beavatkozásától mentes, való-sághű információkkal lássák el.

2. A tömegtájékoztató eszközökön belül is kötelező a teljes szabadság, az információt csak így nem veszélyeztetik a belső nyomásgyakorlások okozta torzulások.
3. Az információ közönségét nem tömegnek, hanem olyan egyének sokaságának kell tekinteni, akik képesek a hírekből válogatni.

4. Csak az ilyen, egyéni központú válogatást elősegítő információszórás biztosítja az állampolgároknak a közügyekben való tudatos részvételt, a társadalom demokratizmusát.
5. Az újságírás etikai alapelve szerint világosan el kell választani egymástól a hírt és a véleményt, a kettő nem ötvözhető. („A hír szent, a vélemény szabad.”) A hír a tényekről és adatokról szóló információ; a vélemény gondolatokat, eszméket, értéktételeket közöl a hírközlő szervek, kiadók, újság-

írók vagy éppen a média közönségét alkotó egyének részéről, és az általa megnyilvánuló szólásszabadság is biztosítja a társadalom pluralizmusát.

6. Bármely ideológiai irányzat nem kívánatos egyeduralmát a való-sághű hírközlés és az etikus véleményformálás abszolút követelménye korlátozza. És ennek fordítottja is igaz: amennyiben az utóbbi kettőt hatóságilag igyekeznek megnyirbálni, a pluralista társadalmat egyetlen ideológia vágányára akarják tolni.

7. Az újságíróknak a közhivatalokkal kialakított munkakapcsolataikban kerülniük kell mindennemű összefonódást, mivel ez befolyásolhatja az újságírás függetlenségét és pártatlanságát. Az újságírók munkáját nem szabályozhatják az állam által létesített médiahivatalok.

8. A tömegtájékoztató eszközöknek és az újságíróknak olyan szigorú etikai elveknek kell alávetniük magukat, amelyek szavatolják a polgárok valós információkhoz és eltérő véleményekhez való alapvető jogának érvényesülését. Alkalmazásuk felügyeletére

A kormányzat pénze nem a politikusoké, hanem az állampolgároké, akik az információhoz való jutás birtokosai.

olyan – az újságírók, más médiszakemberek, valamint az olvasók, hallgatók, nézők egyesületeinek a részvételével létrehozott – önszabályozó testületek vagy mechanizmusok a megfelelőek, amelyek nyilvánosságra hozott döntéseikkel félreállítják a szavahihetetlen újságíró és médiumot. A súlyos kártételekkel járó hamis hírekkel és véleményekkel az igazságszolgáltatás intézményei foglalkoznak.

A média világa tehát elvi alapokon álló szakma, még akkor is, ha a mindennapokban az elmélet és a gyakorlat között léteznek kisebb-nagyobb eltérések. Amint egy állami intézmény gépjárművezetőjének sem mondhatja meg a közlekedési miniszter, hogy mesterség ide vagy oda, de most az egyszerűen hajtson át a piroson, ugyanúgy a kormányzatnak sem lehet beleszólása a média működésébe, még akkor sem, ha annak néhány összetevőjét állami költségvetésből támogatják.

A kormányzat pénze ugyanis nem a politikusoké, hanem azoké az állampolgároké, akik egyben az információhoz való jutás birtokosai. Ennek megértése a demokrácia kulcsa. Amit Magyarországon nagy kár lenne elveszíteni...

Röviden

BCR: 1,2 százalékos növekedés jövőre

A román gazdaság jövőre 1,2 százalékkal, 2012-ben 2,3 százalékkal fog növekedni, de a kilábalás a recesszióból fáradtságos lesz, jóslja a BCR Erste vezető közgazdásza. Lucian Anghel szerint a kormány további népszerűtlen intézkedésekre kényszerül, ha tartani kívánja a 4,4 százalékos költségvetési hiányt 2011-ben. A növekedést főleg külföldi magáncégek befektetései fogják generálni, a lakossági fogyasztás emelkedése elhanyagolható lesz a Románia a megszorítások jegyében című makrogazdasági tanulmány szerint.

Középmezőnyben Románia

Románia a 60. helyen végzett abban a felmérésben, amely az egyes országokban a vállalati fúziók és felvásárlások körülményeit vizsgálta – derül ki az Ernst & Young könyvvizsgáló közleményéből. A 175 országot tartalmazó listán a régiós társak közül Csehország (25.) és Szlovénia (31.) megelőzte például Magyarországot, mely a 36. helyen végzett. Gyengébb besorolást kapott Szlovákia (39.), Horvátország (46.) és Románia (60.). A lista élén Kanada végzett, öt rendre az Egyesült Királyság, az Egyesült Államok és Japán követték.

Törleszt a Rompetrol?

A Rompetrol a pénzügyminisztériummal tárgyal, hogy kompromisszumos megoldást találjanak a cég történelmi adósságának törlesztésére. Nursultan Nazarbajev kazah és Traian Băsescu román államfő nemrég megállapodott, hogy barátságos úton kívánják megoldani a vitás kérdést. A Rompetrol egyedüli részvényese a kazah KazmunayGaz állami vállalat, miután Dinu Patriciu eladta részesedését két milliárd euró körüli összegért. Az állami adósság 2003-ban keletkezett, amikor a Rompetrol finomító részlegét adósságát kötvényekké konvertálta, amit a román pénzügyminisztérium vásárolt fel 570 millió euró értékben.

Spanyol a leghosszabb gyorsvasút

Átvette a vezetést Spanyolország az Európában található gyorsvasutak hosszát illetően, miután vasárnap átadták a Madrid és Valencia közötti 440 kilométeres szakaszt. Ezzel 2056 km-re nőtt a teljes hálózat hossza, míg a francia 1896 km, a német pedig 1285 km maradt. A két város közti távot a spanyol gyorsvasút 90 perc alatt teszi meg. Spanyolországban jelenleg 5525 km-nyi gyorsvasúti hálózaton dolgoznak.

Elkezdődött a költségvetés vitája

Cs. P. T.

Elkezdte tegnap a parlament a jövő évi költségvetésről, illetve a társadalombiztosítás költségvetéséről szóló törvények vitáját. A kormány szándékai szerint a két jogszabályt holnap estig kell elfogadniuk a honatyáknak.

Boc: reálisak a számok

A képviselők és szenátorok előtt tartott expozéjában a miniszterelnök azt hangsúlyozta: a költségvetés kiadási oldalát első alkalommal szabták Románia „valós lehetőségeihez”. Emil Boc többször leszögezte: a költségvetésben szereplő számoknak van fedezetük. Így kívánt reagálni azokra a szakértői bírálatokra, melyek szerint a költségvetés elgázkodott a valóságtól, irreális adatokon alapul.

A kormány tervezte jövőre 1,5 százalékos gazdasági növekedéssel, 5,3 százalékos inflációval és 4,21 lejes euró-árfolyammal számol. A kormányfő adatai szerint a munkanélküliség 6,9 százalékra csökkent, az országos bruttó átlagbér pedig 2022 lejre nő. A költségvetés ugyanakkor az idei 33 milliárd lej helyett jövőre 35 mil-

Emil Boc kormányfő: Románia jövőre annyit költenek, amennyit megenged magának Fotó: Tofán Levente

liárd lejt irányoz elő befektetésekre.

A miniszterelnök elújságot: 2011-ben beindul a négy milliárd eurós Országos Infrastruktúrafejlesztési program. Ennek keretében négy év alatt összesen 10 ezer kilométer megyei és helyi utat újítanak fel, hatszáz települést csatlakoztatnak a víz- és csatornahálózatához.

A kormányfő ismét megígérte, hogy jövőre is folytatni fog az erdélyi autópálya építése és több országutat is használatba adnak. Emellett folytatódik az ifjú-

sági lakások építése is és az utak aszfaltozása is.

Emil Boc tájékoztatása szerint a szociális kiadásokra és közalkalmazotti bérekre fordított összegeket jelentősen lefaragták ugyan jövőre, de a kormány „nem hagyja cserben a kiszolgáltatott személyeket”. Eszerint nem csökken a minimálbér, a 700 lej alatti jövedelmű nyugdíjasok orvosságának árát 90 százalékkal megemlíti az állam. „Kíméletlenül lecsapunk azonban azokra, akik csalárvénként jutnak szociális ellá-

táshoz. Ez a költségvetés a munkát támogatja” – hangsúlyozta a kormányfő.

Mi módosult?

A költségvetési törvény a hétvégi szakközvetítői vita során – az ellenzék nyomására – néhány pontban változott. A Nemzeti Liberális Pártnak és a Szociáldemokrata Pártnak sikerült elfogadtatnia, hogy jövőre a kisvállalkozók választhassanak két a 16 százalékos nyereségadó és a 3 százalékos jövedelemadó között. „Az el-

lenzék dolgát megkönnyítette, hogy a 3 százalékos jövedelemadó bevezetését korábban az RMDSZ is szorgalmazta” – nyilatkozta lapunknak Lakatos Péter képviselő. A költségvetési és pénzügyi bizottság tagjának tájékoztatása szerint az ellenzéknek azt is sikerült elérnie, hogy a kormány az eredeti elképzelésektől eltérő módon rangsorolja a folyamatban lévő befektetéseket. „Azokra a munkálatokra adjanak pénzt, amelyek közelebb állnak a befejezéshez” – magyarázta a politikus.

A képviselő leszögezte: a minisztériumoknak juttatott pénzeszegek nem változtak a szakközvetítői vita során, egyes tárcákon belül történtek azonban átcsoportosítások. „Az egészségügyi minisztérium esetében például figyelembe kellett venni azt, hogy időközben a kórházak egy részét átvették az önkormányzatok” – jelentette ki Lakatos.

A politikus kevés esélyt lát arra, hogy a parlamentnek holnap estig sikerül elfogadni a jövő évi költségvetés és a társadalombiztosítás költségvetésének tervezetét. „Az ellenzék hozzáállását tekintve ez szinte lehetetlen” – tette hozzá. ◀

HIRDETÉS

Jóslatok – 2011: az Apple megveszi a Facebook-ot

ÜMSZ

Nyilvánosságra hozta a Saxo Bank „Elképesztő Előrejelzések” névre keresztelt, 2011-re vonatkozó meglepő jóslatait. A tavalyi 10 jóslatból 3 teljesült 2010-ben.

A bank elemzőinek első jóslata szerint az amerikai kongresszus megakadályozza a Fed mennyiségi enyhítésének harmadik fordulóját. Azt, hogy az Apple felvásárolja a Facebookot azért tartják elképzelhetőnek, mert úgy vélik, sikertelenül zárulhatnak a két vállalat közötti együttműködésről szóló tárgyalások. Szerintük ezt követően Steve Jobs Apple-vezér bejelenti majd: „a Facebook olyan feltételeket szabott, amelyeket nem állt módunkban teljesíteni”, ezek után pedig felvásárolja az internetes közösségi portált.

A harmadik előrejelzésük szerint az amerikai dollár 25 százalékkal erősödik 2011-ben. Az eleinte pozitív világgazdasági hangulatot ugyanis felváltják a lassuló kínai ipari növekedés, a szenvedő japán gazdaság, valamint a válsággal sújtott eurózóna miatti aggodalmak. A 30 év lejárátú amerikai kötvények hozama 3 százalékra esik – szól a Saxo Bank negyedik jóslata.

A bank ötödik előrejelzése szerint az olaj ára a befektetők makrovárakozásaitól vezérelve hordóként 100 dollár fölé szökik, miután a piac örömmámoros állapotban ünnepli, hogy az amerikai gazdaság kijutott a válságból. Az év elején még jelentős túlkínálat lesz a gázpiacon, miután a válság hatására erőteljesen csökkent a világszerte kereslet – vetíti előre elemzésében a dán befektetési bank. A Saxo Bank elemzői szerint az arany unciánkénti ára jövőre eléri a 1800 dollárt. Ismét felerősödik ugyanis a valutaháború, miután Amerika erőteljes növekedést produkál. Nyolcadik előrejelzésük szerint történelmi magaslatra emelkedhet az S&P500 részvényindex. Kilencedik elképesztő előrejelzésükben amellyel érvelnek, hogy Oroszország részvényindexe az RTS közel megkétszerezi értékét és eléri a 2500 pontot. Egy újabb gazdasági lufi kezd el kialakulni, ami a nyersolaj hordókénti árát 100 dollár fölé emeli. Utolsó jóslatuk szerint az ausztrál dollár 25 százalékkal gyengül a brit fonttal szemben azt követően, hogy az Egyesült Királyság gazdasági szereplői viszsztatérnek hagyományos értékeikhez, azaz keményebben dolgoznak és többet takarítanak meg. ◀

SZABÓ ELŐD és TARTÁNY

Karácsonyi Ünnepi Koncert

Az a sok szép tél...

Meghívott vendégek
RÉGÉLŐK énekegyüttes,
Kásler Magda, Baňa Gáspár, Nady Csongor,
Makkai János és Szabó Gyula - ÖRVÉNY (HU)

Az esemény médiapartnerei:

Támogatók:

Helyszín
Marosvásárhely, Kultúrpalota, 2010 december 23, este 7 óra

Fukarabb a „válságangyal”

Antal Erika

► Elvitte a válság a tavalyi ünnepi költségvetés egyharmadát: idén a Mednet Marketing friss piackutatása szerint 500 lejjel kevesebbet költenek a romániaiak karácsonyra, mint 2009-ben. Az 1052 lejes átlagos ünnepi költségvetés közel felét élelmiszerre költik a hazaiak, kevesebb jut idén ajándéokra, ünnepi dekorációra: csak zöldségre, gyümölcsre és alapélelmiszerre költenek ugyanannyit, mint a 2009-ben – áll az elemzésben. A legtöbben az ünnepi díszekről, kültéri kivilágításról mondanak le: a felmérésben részt vevők 60 százaléka tavaly adott arra, hogy otthona kívül-belül méltón várja a szentestét, idén takarékosági megfontolásokból a külső már nem ennyire fontos.

Ajándék perselyből, kölcsönből

Az ajándékozásról a megkérdezettek 20 százaléka teljesen lemond, a hagyományokhoz makacsul ragaszkodók 80 százaléka vesz valamit, de inkább az olcsó meglepetést keresi. A slágerajándék idén a ruha és a cipő, a fenyő alatt a csomagok 45 százaléka ezt rejti majd. Dobogósok mellett a kozmetikumok és a játékok. Alig érezhetően a gyerekek idén többet költenek a családok, mint a tavaly. A legkisebbekre tavalyhoz vis-

A válság által visszafogott vásárlói kedvet akciókkal ösztönzik a hazai kereskedők

Fotó: Tofán Levente

zonyítva két százalékkal többet, az ünnepi kiadás 32,8 százalékat fordítják a szülők. A hazai vásárlók jelentős része „ötletvásárló”, vagyis nem előre rögzített költségvetés szerint költenek. Viszont az ünnepekre a megkérdezettek majdnem fele, 45,8 százaléka előre takarékoskodott. Akiknek nem sikerült félretenni, azok 2010-ben is kölcsönből okoznak meglepetést: tavaly az ünneplők 6,1 százaléka folyamodott, idén 7,4 százaléka nyúl ehhez a kényszermegoldáshoz. Vége a téli vakációzásoknak, utazásoknak is, a felmérésben résztvevők 88,3 százaléka otthon

ünnepel, csupán 3 százaléka utazik külföldre.

Pszichológiai hadviselés

A válság által visszafogott vásárlói kedvet akciókkal ösztönzik a kereskedők. Szinte valamennyi nagyáruházban van ilyenkor kedvezmény, és ezt a vásárlók általában maximálisan ki is használják – mondta lapunknak Horváth Annamária közgazdász, aki szerint a boltok pszichés „hadviselést” folytatnak. „Így az is vásárol, akinek esetleg nem volt ez tervbe véve, és azt is megveszi a vásárlók, amit azelőtt

nem állt szándékukban a kosarukba tenni” – figyelmeztet a szakértő. Ennek ellenére a kereskedők nem túl bizakodóak, a legtöbben úgy tapasztalják, egyre megfontoltabban költenek a hazaiak. A közgazdász ezt természetesnek is tartja, szerinte az egyre tudatosabb vásárlás nemcsak azzal magyarázható, hogy csökkentek a fizetések, hanem a bizonytalansággal is, ami napjaink gazdaságát jellemzi. „Az emberek lassan kezdenek megtanulni okosan gazdálkodni. Ha egy cégnek nincs kilátása újabb pénzforrásra, akkor tartalékolja azt, ami van, és visszatorítja a kiadásait. Ez

úgy látom, a hétköznapi emberek is alkalmazzák” – magyarázza a szakember.

Betű, aranyárban

A nagy bevásárlóközpontokat aranyvasárnapon jellemezte a zsúfoltság, most hét elején csillapodott a vásárlási láz. A marosvásárhelyi Nagy Erika egyelőre az üzleteket járja, listát írt arról, hogy családtagjainak mit vegyen. „Most valahogy mindenki szerényebb, azt hajtogatta szinte valamennyiük, hogy nem kell semmi, ne költsem a pénzt. De hát valamit mégis kell vennem, ezért körbejárom előbb a várost, szétnézek, hogy hol vannak kedvezmények” – mondta a kétgyerekes anyuka, aki gyerekeinek elsősorban elektronikus cikkeket venne, például memóriakártyát a fényképezőgépbe, adathordozót, CD-t.

Akadnak családok, ahol a könyv számít a legszebb ajándéknak. Ők azok, akik a könyvesboltokat járják, és érdeklődnek a kedvezmények iránt. „Szépirodalmat veszek mindenkinek, mert a szaknyelvet ki-ki megvásárolja saját magának. A legújabb regények érdekelnek, világirodalom és a kortárs magyar irodalom. Ennek mindig szoktunk örülni” – magyarázza Szabó Enikő, aki szintén könyvre vágyik, karácsonyi ajándékként. A marosvásárhelyi Kérész Sándor évek óta sajátos módját választja az örömszerzésnek. „Az én kor-

osztályom nyugdíjas, már nehezen mozdul ki. Sokan ezért mondanak le a lapok előfizetéséről, vagy képtelenek utána járni egy-egy könyvnek. Én például lapelőfizetéseket ajándékozok idős barátaimnak, rokonaimnak” – meséli az egykori pedagógus, aki azt mondja, későn szerzett internetfelhasználói ismeretei is hasznosak. „Ma már több internetes könyvtárház is működik. Ki se kell mozdulni a házból, és a remek szövegnél szebb könyveket házhoz hozták. Igaz, hogy a fél nyugdíjam rámegegy, de ki álmodott volna erről a Ceaușescu-rendszerben?” – kérdez vissza Kérész, aki „megsúgja”: saját magának is könyvet és lapokat kért az angyaltól.

Üzlet a házi süti

Karácsony előtt Marosvásárhelyen megjelennek a hivatalokban, a különböző cégek irodáiban azok az alkalmi cukrászok, pékek, akik az ünnepekre kínálnak kalácsot, süteményt, tortát. „Minden karácsony és húsvét előtt jön a nyarádmenti asszony, aki mákos, diós, mazsolás kalácsot süt, de aprósüteményt vagy gyümölcsös tortát is szoktunk kérni tőle. Feljegyezi, hogy miből mit kérünk, és az ünnep előtt egy nappal hozza a megrendelt finomságokat” – magyarázza az egyik iroda munkatársa, aki 5 lejért vásárolja a kalácsot, 15 lejért a tortát és 8 lejért az aprósütemény kilóját. ◀

Megemlékezés Temesváron

Tőkés László (balra) Újvárossy Ernő temesvári sírjánál

ÚMSZ

► Újvárossy Ernő, a temesvári forradalom magyar áldozata halálának 21. évfordulóján tartottak megemlékezést – Tőkés László volt temesvári pap részvételével – a Béga-parti városban. A rendezvényen Hermán M. János egyházkerületi tanácsos hirdetett ígét. Mint elhangzott, Újvárossy Ernő 1989-ben a temesvári egyházközség tagjaként az akkori templomfelújítási munkálatokat vezette. Temesvár első halottjaként 1989 szeptemberében találták rá a holttestére a városzéli erdőben. Az ünnepi megemlékezés után bemutatták G. Mátyus Melinda *Színről-színre. A temesvári református egyházközség forradalma 1989-ben* című könyvét is, amelyet Demeter Szilárd, a kötet szerkesztője ismertetett. ◀

Közös ünnepre készülnek

Kovács Zsolt

► A fiatal családoknak és elkötelezett lokálpatriótáknak szervezett ünnepi programsorozatot a Kovászna megyei Árkoson működő Fészekrakók Egyesülete. A

Sepsiszentgyörgyhöz közeli településre néhány éve költözött fiatal családok fontosnak tartják a közösségfejlesztést, a hagyományápolást, a tradicionális értelemben vett „jó szomszédai viszonyt”. Számukra nyújt segítséget az

egész évben tevékeny szervezet. A napokban közösen készültek a falulakók a közelgő karácsonyra: együtt sütötték meg az ünnepi asztalra a mákos és diós bejglit, illetve feltöltötték a „közösségi” füstölt házi szalámmal. ◀

Apostu önmagát dicséri

Sipos M. Zoltán

► „Kolozsvar az egyik legseresebb uniós pályázó, ráadásul úgy, hogy az önkormányzat a felhasznált EU-s alapokat csupán kétszázalékos önrésszel egészítette ki. Számos projektet befejeztünk idén, és nagyon sok ígéretes beruházásba kezdünk bele 2010-ben” – nyilatkozta tegnapi évértékelőjén Sorin Apostu kolozsvári polgár-

mester. A számvetésen elhangzott: az önkormányzat októberben két villamosvonal felújítására is szerződést kötött: a Sétatér és a Kaszinó előtt áthaladó vonalak felújítása 38,5 millió, illetve 9,5 millió euróba kerül. A polgármesteri hivatal összesen 11 millió euró uniós támogatást fordított az óvodák, bölcsődék és iskolák finanszírozására. A válság ellenére bizakodóan nyilatkozó polgár-

mester úgy véli, hatalmas előrelépést jelent a város számára a „School after school” program elindítása, amelynek finanszírozása negyemillió euróba került. Az év végi értékelésen elhangzott, idén 2019 új parkolóhellyel könnyítették a kolozsvári autósok közlekedését. Ezeket a parkolókat elsősorban az utak egyirányúsításával alakították ki, továbbá több közteret is átépítettek. ◀

HIRDETÉS

HIRDESSZEN A PROFI RÁDIÓBAN!

Röviden

Egy icipici karácsony

A Nemzeti Filharmonikusok 2010. december 21-én Nagykanizsán és december 23-án a Művészetek Palotája Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében készül a karácsonyra. Az est első felében Haydn Nelson-miséje hangzik el. A hangverseny második részében a fő-zeneigazgató karácsonyi meglepetése hallható *Egy egészen icipici karácsony* címmel. A darab érdekessége, hogy Kocsis Zoltán több mint húsz zeneszerző zenei stílusát sürítette az ismert, *Kiskarácsony, nagykarácsony* kezdetű dalocska köré.

Túl a Maszat-hegyen CD-n

A Pesti Színház-beli bemutató után néhány nappal a CD-változata is megjelent Varró Dániel és Presser Gábor *Túl a Maszat-hegyen* című zenés darabjának. A zeneszerző tíz új dalt is komponált a korábbiak mellé öt évvel a *Túl a Maszat-hegyen* első bemutatója után. Varró Dániel versregényéből korábban csak egy kis szeletet használtak, a bábszínházi változat elsősorban kisgyerekek szórakoztatására készült, így a darab túl hosszú sem lehetett. A legutóbbi bemutató azonban már nagyszínpadi mű, amely elsősorban felnőtteket kíván megszólítani. Az új CD-n Presser Gábor egy dalt is énekel, *A pacacár áriáját*.

Makk Károly 85 éves

Holnap ünnepli 85. születésnapját Makk Károly Kossuth-díjas filmrendező, kiváló művész, a Magyar Mozgóképfilm Mestere, az 1945 utáni rendezőnemzedék legenyébb hangú képviselője. Még harmincéves sem múlt, s már halhatatlant alkotott, a ma is felhőtlen szórakozást nyújtó *Liliomfi*nak csaknem hétmillió nézője volt. Irodalmi indíttatású filmrendezőink közé tartozik, azaz többnyire rangos irodalmi alkotásokat visz vászonra. A Déry Tibor novellájából 1970-ben forgatott *Szerelem* a magyar filmművészet kiemelkedő alkotása, amelyben felejthetetlen alakítást nyújtott Darvas Lili, Törőcsik Mari és Darvas Iván. Formanyelvi bravúr volt az Örkény-kisregényből készült *Macskajáték*, amelyet 1974-ben Oscar-díjra is jelöltek.

Jégen A diótörő

A Szentpétervári Állami Jégbalett január 21-én a bukaresti Palota Teremben Csajkovszkij *A diótörő* című meseballettjével lép fel. A jegyek árusítását máris megkezdték, az árak 70 és 280 lej között változnak, az elhelyezkedés függvényében. A szentpétervári társulat eddig mintegy hétezer előadást tartott A diótörőből, amely különböző művészeti formák keverékéből áll össze.

Új szobor Kiss Gedeonnak

Felavatták tegnap Szatmárnémetiben „a fák ezredesének” új szobrát, Parádi Szodorai Hajnalka alkotását. A város legnépszerűbb történelmi személyiségének szobra közadakozásból jött létre. Az adományokból árva gyerekek karácsonyi ajándékaira is jutott.

Sike Lajos

Másodszor avattak szobrot Szatmárnémetiben Kiss Gedeonnak, az egykori városkapitánynak, a helyi legnépszerűbb történelmi személyiségnek tegnap. Az elsőt 110 évvel ezelőtt egy kiváló pesti szobrász, Horvay János alkotta meg, ez azonban a második világháború végén eltűnt. Az új szobor Parádi Szodorai Hajnalka szatmári képzőművész alkotása, és közadakozásból jött létre, akárcsak az első.

Az első szobor hollétére vonatkozóan több bejelentés is érkezett az utóbbi években, nem sikerült megtalálni. Ekkor Békéssy Erzsébet, a megyei környezetvédelmi felügyelőség igazgatója gyűjtést indított egy új szobor készítéséhez és felállításához, és ehhez a városi tanács engedélyt is megkapta. „Szatmárnémeti magyar lakosságá leg-

alább olyan jól vizsgázott városkeretéből, mint elődei, a Kiss Gedeon szobrához szükséges pénz határidő előtt összegyűlt! Ez azt bizonyítja, hogy megbecsüli saját értékeit, hagyományait, amelyből jövőjét építheti” – mondta el a tegnapi szoboravatáson Békéssy Erzsébet.

Kiss Gedeon negyvennyolcas honvéd, városkapitány, főjegyző, Petőfi barátja, a Kölcsey Kör, a városi múzeum és tűzoltóság megalapítója, Szatmárnémeti parkosításának elindítója volt. A város parkosításában vállalt aktív szerepe miatt „a fák ezredesének” is hívták. Népszerűségére jellemző hogy, már temetése napját, 1898. május 27-ét követően javaslat született, hogy szobrot állítsanak neki, ami nem sokkal később meg is valósult a város legszébb parkjában, a maga alkotta Kossuth-kertben, mely azóta is külön ékessége a

A tegnapi szoboravatató tömeget vonzott a szatmárnémeti Kossuth-kertbe

Fotó: Fodor Lajos

Szamos-parti városnak. A tegnapi szoboravatató tömeget vonzott a Kossuth-kertbe. Ezúttal az új szobrot nem az első helyére, a főbejáratához tették, hanem az úgynevezett Zöld Ház elé, amelyet egy nyertes uniós pályázat nyomán abból a neoreneszánsz épületből, az egykori városi gőzfürdőből alakítottak ki. A

városi gőzfürdő kezdeményezője szintén Kiss Gedeon volt.

A gyűjtés szervezőitől azt is megtudtuk: a szobor elkészítéséhez csak ezer euróra volt szükség, az összes járulékos munkát, alapok öntése, talpazat elkészítése stb., különböző magáncégek vállalták fel. Az összegyűlt 7266

lejes végösszeg meghaladja a szükséges ezer eurót, a főlöleget árva gyerekek karácsonyi ajándékára ajánlják fel. Azt is eldöntötték, hogy ezentúl minden évben emlékeznek az egykori, igen népszerű városvezetőről, június 5-én, a környezetvédelmi világnapon kívánnak előtte tisztelegni. ◀

Tompa Miklós emberközelből

Interjú Zalányi Gyulával, Tompa Miklós egykori tanítványával és munkatársával

Zalányi Gyula diákként ismerte meg Tompa Miklós rendezőt, aki osztályvezető tanára volt. A színészt egykori mesteréről kérdeztük.

Antal Erika

Mikor ismerte meg Tompa Miklóst?

– 1969-ben, ő akkor a főiskola tanára volt, és a Művészetek Erdemes Mestere. Én jelentkeztem a főiskolára, és ő négy éven keresztül osztályvezető tanárom volt, mellette tanított még Tarr László és Kovács Levente, de számunkra ő volt a Mester. S ez nekem így megmaradt a mai napig, ha én mestert mondok, akkor Tompa Miklósról gondolok.

Már azokban az években legendás alak volt?

– Igazából legendás volt, csak mi nem tudtuk, nem ismertük ezeket a legendákat. Nem a legendák miatt néztem fel rá, hanem az emberi kvalitásai miatt. Lenyűgözött valamennyiünket, később nagyon szívesen hallgattuk meg a legendákat is. A Mester vagy Miklós bácsi – mert ő nagyon szerette ezt a megnevezést – kedvelte ezeket a legendákat, nem tudom, hogy ő is kreálta-e ezeket, de egy biztos: nem tiltakozott ellenük. És ez egy ekkora egyéniség esetében ta-

lán nem is baj. Később, amikor új meg új történeteket hallottam róla, tőle, felmerült bennem a kérdés, mennyi ebből az úgynevezett igazság, és mennyi a költészet. Aztán felismertem, hogy igazából nem érdekel. Azok a történetek, amelyek tudom, hogy valóban megtörténtek, pont olyan költőiek, pont annyira mesészerűek és emberiek, mint azok, amelyeket csak egyszerűen kitaláltak róla.

Milyen volt Tompa Miklós, az ember?

– Mi, a tanítványai mindekelőtt tiszteltük, később engem Váradról visszaparancsolt maga mellé, mondván, hogy „fiúkám itt a helyed, gyere hozzám”, és visszahívtam ide, a színházi főiskola tanársegédnek, ahol évekig dolgoztam mellette. Varázslatos ember volt. Neki tulajdonítják többek közt, hogy jelzőket mondott bizonyos stílusokra, tudomásom szerint ő nevezte el először az általa nagyra becsült Tamási Áron stílusát tündéri realizmusnak. És érdekes módon mindez őt magát is jellemezte. Az a fajta tündéri góbság

és mély emberismeret, nagyon alapos tudás egybeöt-vözve tette őt egészé. És mindez társult az emberszeretettel és egy kedves, játékos kópésággal, amitől igazából a legkeményebb dolgokat is úgy tudta tudomásunkra adni, hogy nemhogy nem haragudtunk meg, de egyszerűen csak csodálni tudtuk. Ily módon tudott mesterünk, apánk, jó barátunk, idősebb kollégánk lenni folyamatosan. Emellett hatalmas tudású ember volt. Nélküle nincsen Marosvásárhelyen állandó színház, amiből aztán ő alakította a Székely Színházat. Nélküle nem alakulhatott volna ki az a színházi formáció, amely Marosvásárhelyt fémjelizte. Nem kerülhetett volna át a Szentgyörgyi István Színházi Főiskola Kolozsvárról Marosvásárhelyre. Tehát mi tisztában voltunk azzal, hogy Tompa Miklós tette le-

hetővé sokunk számára, hogy a színházi főiskolára Marosvásárhelyen járjunk, és a Székely Színház legendás színészei tanítsanak bennünket, és hogy ezeknek a színészeknek később partnerei lehessünk. Megadott az, hogy partnere lehettem Kovács Györgynek, Csorba Andrásnak, Kőszegi Margitnak, Tarr Lászlónak, Lohinszky Lorándnak, és még sorolhatnám. Rendkívüli munkabírással rendelkezett, soha nem láttuk idegesnek, soha nem láttuk fáradtnak. Bennünket, diákjait és munkatársait csak a szeretet hangján szólított meg.

Hogyan dolgozott a színészekkel, hiszen ez egy kulcsmozzanat a színházi folyamat során?

– Tompának nem volt kis színésze, minden színész, akivel együtt dolgozott óriás volt. Én ezt először olyan hitetlenkedve fogadtam, de azt mondták maguk a színészek is, akikkel dolgozott. Tompának csak jó szavai voltak, soha nem mondta, hogy gyenge vagy középszerű. Ha valakinek csak egy ajtónyitkorgást kellett eljátszania, akkor már az óriási volt, mert Tompa valóban nagyon tisztelte a színészeit, hajlandó volt bármit megtenni a színészeiért és a diákjaiért.

Pécs búcsúzik az évadtól

Hírösszefoglaló

Háromnapos fesztivállal búcsúzik a kulturális évadtól Pécs: Európa egyik ideai kulturális fővárosa december 29. és 31. között könnyűzenei koncertekkel, néptáncelőadásokkal, étellel és itallal várja a közönséget. A Pécs2010 program záróeseményének helyszíne a Kossuth tér és az Irgalmasok utcája lesz, utóbbi erre az időre vendéglátósok utcájává alakul. December 29-én utcazenészszerző-produkciókat láthat és hallhat a közönség a vendéglátósok utcáján felállított kisszínpadon. Másnap a dél-dunántúli régió népzenei, világzenei és néptáncos előadások lesznek műsoron. Szilveszter este Pécs könnyűzenei életének ismert előadói kerülnek a középpontba. A közönség olyan csapatoknak és fellépőknek tapsolhat, mint a Psycho Mutants, Takáts Eszter, a Zagastic és a Ska-Pécs. Gelsenkirchenben szombaton látványos showműsorral, tűzijátékkal, konfettiesővel már lezárult az Európa Kulturális Fővárosa németországi rendezvényorozata, amelyet idén első ízben nem egy város, hanem a patinás német iparbázis, a Ruhr-vidék (benne olyan városok, mint Essen, Bochum, Duisburg, Dortmund, Gelsenkirchen) mondhatott a magáénak. ◀

Vastag Csaba az első X

Ballonkabátos romantikával bűvölte el a nézőket Nagy Feró mentoráltja az X-Faktor vasárnap esti döntőjén, az idei év legnézettebb magyarországi televíziós produkcióján. Vastag Csaba a galántai Takács Nikolást „énekelte túl”.

ÜMSZ-összeállítás

▶ Maratoni adással készült az RTL Klub tehetségkutatója döntőjére, már vasárnap kora délután képernyőre kerültek a tehetségek egy összefoglaló formájában, este nyolc órától pedig élőben jelentkezett a végső összecsapás. Amint arról beszámoltunk, Anglia legsikeresebb énekes-tehetségkutató műsora augusztus végén indult hódító útjára az RTL Klubon.

Győzelem és fizetés

Mindössze három-három dalt énekelt az X-Faktor-döntőben Vastag Csaba és Takács Nikolas, akiknek helyezésétől a közönségszavazás döntött. Vastag győzelmére a pletyka szerint onnantól kezdve lehetett valamelyest számítani, hogy elsírta magát testvére kiesésekor, hiszen a bevált recept szerint az, aki a megfelelő pillanatban elsírja magát egy

ilyen verseny közben, jó eséllyel jut be a döntőbe, illetve nyeri meg az egész tehetségkutatót. A veszprémi győztes egyébként viszonylag szélső pályáról került pódiumra: az egész verseny alatt sokat kritizálták teljesítményét, kiszámítható, hatásvadász előadásmódját. Malek Miklós például még a vasárnapit megelőző utolsó alkalommal is fontosnak tartotta kiemelni Vastag produkciója után, hogy a szám közbeni mikrofonpörgetés már kiment a divatból.

Vastag győzelme mellett az X-Faktorhoz kapcsolódó másik nagy hír – amellet, hogy Ördög Nóra bejelentette, hogy indul a Csillag születik és lesz második X-Faktor – a másodhegedűs Takács Nikolashoz kapcsolódik, akiről kiderült, hogy profi menedzsmentszerződése, indulófélfelben lévő karrierje, valamint érvényes lemezszerződése volt, amikor jelentkezett az X-Faktorba. A szlovákiai srác azonban azzal, hogy

A veszprémi Vastag Csaba nyerte az első magyar X-Faktort

jelentkezett az X-Faktorba, kikerült az öt felkaroló stúdió kegyei közül. Az X-Faktor sztárjainak lemezét ugyanis előre meghatározott kiadó jelentetheti meg – a kereskedelmi csatorna azonban vélhetően sok pénzt lát a fiúban, ugyanis négymillió forintért, mintegy 62 ezer lejért kivásárolták a megkötött szerződésből.

Az év legnézettebb műsora volt a döntő

Az X-Faktor december 19-i döntőjét 2,82 millió tévénéző figyelte, ami ezidáig 2010 legmagasabb magyar nézettsége, de elmarad a csatorna egy évvel ezelőtti Csillag

születik-jének fináléjától. Tabáni István győzelmét akkor a mérések szerint 3 millió 3 ezer tévénéző nézte végig Magyarország határain belül. A vasárnap délután kezdődő és este fél hétkor végződő adás még nem hozta lázba a tévénézőket, 26 százalék körül végzett a teljes lakosságnál, valamivel 30 százalék alatt maradt a kereskedelmi célcsoportban. A korábban kiesett fellépőket megszólaltató, sok visszajátszást mutató emlékeztető, felhőző műsort a Híradó és a Való Világ követte, majd nyolctól indult a valódi döntő, mely az AGB Nielsen mérései szerint megdöntötte az idei nézettségi csúcst. ◀

Száz szó

Ötletes megoldást talált a Kolozs megyei Ajton község görög-katolikus papja, hogy megkímélje az egyháztagokat a harangozás fáradságától. Vasile Perde olyan rendszert szerelt fel a templom tornyába, amelynek segítségével mobiltelefonjával húzza meg a harangokat. Telefonján egy üzenetet küld, és néhány másodperc múlva a harangszó az egész faluban hallatszik. Az SMS-en keresztül bárholonnan működtetni tudja a rendszert. „Nyaranta, amikor az egész falu kint dolgozik a mezőn, valakinek mindig be kellett jönnie a templomig, hogy meghúzza a harangokat, jelezve ezzel az időt is. Erre már nincsen szükség” – magyarázza a pap. De azt már az Úr sem lájkolná, ha mise helyett a Facebook-on üzenne.

(szücs el)

Röviden

Ma van az első filmpremier a világűrben

A világtörténelemben első ízben a világűrben, a Nemzetközi Űrállomáson lesz egy film premierje: Timur Bekmambetov rendező *Fenyőfák* című, 90 perces vígjátékát elsőként az űrhajósok láthatják ma. Ezt Moszkvában jelentette be a film forgalmazója. A film 90 perces, ez alatt az űrállomás egy egész fordulatot tesz a Föld körül, és amint vége a vetítésnek, máris meg lehet majd hallani az űrbeli kritikusok véleményét. Bekmambetov a legsikeresebb kortárs orosz filmrendező, pályáját reklámfilmekkel kezdte, legismertebb alkotásai a 2004-ben készült *Éjjeli őrző*, továbbá a két évvel későbbi folytatás, a *Nappali őrző*, mindkettőnek a forgatókönyvét is maga jegyezte. Emellett 2008-ban hollywoodi rendezőként is sikeresen bemutatkozott a *Wanted* című filmmel.

Budapesti tüntetés a sajtószabadságért

Közel 1500 ember gyűlt össze a sajtószabadságért rendezett tegnapi esti tüntetésen a Szabadság téren. A parlament a demonstráció ideje alatt döntött a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló törvényjavaslatról, amely a tüntetést szervező egyetemisták és pártoktól független magánszemélyek szerint alkotmányosért, több ponton súlyosan korlátozza a vélemény- és sajtószabadságot, s egyben az újkori médiaviszonyok ismeretének teljes hiányát is tükrözi. A Szabadság téren többen felirat nélküli üres transzparenseket tartottak, mások a korábban üres címlappal megjelent újságokat mutatták fel. A rövid demonstráción a szervezők csak egy performance-t adtak elő: egyikük elkezdett beszélni, de a mellé álló befogta a száját, ezután egy másik ember beszélt, de társai neki is befogták a száját. A demonstráció egy adást nem sugárzó, recsegő rádió hangjával zárult.

Újhullámosok amerikai topban

Munkatársunktól

▶ Radu Muntean *Karácsony után, kedden* (Marți, după Crăciun), Andrei Ujică *Nicolae Ceaușescu önéletrajza* (Autobiografia lui Nicolae Ceaușescu) és Cristi Puiu *Aurora* című alkotása is szerepel a legjobb filmprodukciók listáján, amelyeket nem mutattak be az amerikai mozikban. A rangsort a *Film Comment* állította össze. A Lincoln Center filmes magazinja legbefolyásosabb filmkritikusok és szerkesztők véleménye alapján minden évben összeállítja a toplistát. Muntean filmje a 10., Ujică alkotása a 7., Cristi Puiu Aurorája pedig az előkelő 5. helyen szerepel.

A lista első helyezettje Apichatpong Weerasethakul *Boonmee bácsi, aki képes visszaemlékezni korábbi életeire* (*Uncle Boonmee Who Can Recall His Past Lives*) című filmje, mely az ideai Cannes-i

filmfesztiválon fődíjas volt. A második Jean-Luc Godard alkotása, a *Film Socialisme*, a harmadik pedig a Lee Chang-dong rendezte *Költészet* (*Poetry*).

Az ideai év legjobb filmjei az

amerikai filmkritikusok szerint amint arról lapunkban már beszámoltunk: Olivier Assayas *Carlos* című alkotása, melyet David Fincher *Közösségi haló* című Facebook-történelem filmje követ.

A legjobb 50 filmet összesítő lista harmadik helyén Claire Denis *White Material* című drámája, Roman Polanski *A bértollnok*-ja, negyedik pedig Jacques Audiard *A próféta* című alkotása. ◀

Cristi Puiu Aurora című drámája 5. a Film Comment húszas toplistáján

Zenekalózok Romániája

ÜMSZ

▶ A Romániai Zeneipari Egyesület (AIMR) felügyelői az ország több városában élő 40 olyan internetező ellen gyűjtöttek bizonyítékokat, akik a DC++ letöltőprogram használóiként illegálisan tettek szert zenére – írja a *Capital*. A gazdasági lap úgy tudja, hogy az AIMR felügyelői jelenleg az összes romániai DC++ hubot megfigyelik. Az ország internetezői épp ezért egyre nagyobb számban térnek át a felhasználók könnyű azonosítását lehetővé tevő DC++ rendszerről a torrentes letöltésre, ugyanis a

hatóságok lényegesen kevesebb figyelmet fordítanak ezekre. Emellett nagyobb letöltési sebességet is biztosítanak és kevésbé veszik igénybe a számítógép erőforrásait. Az illegális zeneletöltési hullám azonban nem csak Romániában éli virágkorát, bár az ország az első helyen áll a nemzetközi zeneipari szövetség, az International Federation of the Phonographic Industry által megfigyelt országok ranglistáján. A British Phonographic Industry (BPI) jelentése szerint Nagy-Britanniában idén 7,7 millió internetező mintegy 1,2 milliárd zene-számot töltött le, ami négyszer

több, mint ahány dalt legálisan megvásároltak a szigetországban. Geoff Taylor, a BPI vezetője úgy szorítaná vissza a kalózkodást, hogy gyakorlatba ültetné a Digital Economy Act nevű törvényt, amelynek passzusai alapján meg lehetne szüntetni azoknak az internet-hozzáférést, akik illegálisan töltik le a zenét. Az Európai Unió több mint egymillió állást és akár 240 milliárd eurót is veszíthet a következő öt évben a kultúrtartalmak illegális letöltésével, állítja a párizsi TERA Consultants cég által készített on-line kalózkodásról szóló tanulmánya. ◀

INGYENES APRÓHIRDETÉSI SZELVÉNY

Név:.....
Cím:.....
.....
tel.:.....

A hirdetés szövege (max. 80 szó)

.....
.....
.....

Mi egyszeri alkalommal ingyen közöljük apróhirdetését.
Postacím: 014820 București, Piața Presei Libere nr. 1,
O.P. 33, C.P. 17

* A kedvezményt csupán magánszemélyek vehetik igénybe, magáncélú hirdetések közzétételére.

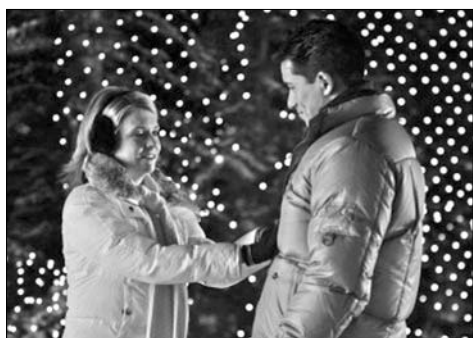
SZERDA
2010. december 22.

A nap filmjei

Prima TV, 19.30

Lebilincselő karácsony

Trudie tehetséges festő, már csak az elismerő közönség hiányzik. Mivel valamiből mégiscsak élni kell, pincéernőként keresi a kenyerét. A hab a tortán, hogy egy rosszul sikerült állásinterjú után még a barátja is kiborítja. Ebben a helyzetben képtelen ötletre ragadtatja magát. Attól félve, hogy megint egyedül kell hazamennie az ünnepekre, elrabolja az egyik vendéget.

DUNA TV, 21.50

Erőszakos cselekmény

Igen sötét hangulatú film noir, melyben a hadifogságból szabadult Joe Parkson nyomába ered volt társának, akivel egyazon német hadifogolytáborban szenvedtek, s aki tömeges vérontást provokált ki azzal, hogy besúgta a németeknek egy szökési terv összes részletét. Parkson célpontja, Frank Enley boldog házasságban él egy kisvárosban – de a nyomozó büntudat a város lepusztult utcáira kergeti.

Pro Tv, 22.30

A 13-as rendőrös

Detroit – az év utolsó estéje, ítéletidő. Jake Roenick őrmester és társai kis ünnepséggel keretében arra készülnek, hogy örökre bezárják a város legrégebbi rendőrsét, amikor éjszakára behoznak néhány nehézsúlyú bűnözőt, akiket a hóvihár miatt nem tudnak elszállítani a központi fogdába. Közük van Marion Bishop is, akire, mint később kiderül, nemcsak a rendőrség foga fáj már régóta.

KOSSUTH RÁDIÓ

9.40 8 és fél 10.00 Napközben 12.05 A Hely 12.30 Vendég a házánál 12.57 Harangszöveg 13.00 Déli krónika 13.30 Magánhangzó 14.04 Rádiószínház 14.30 Tebenned bízunk 15.05 Arcvonások 16.05 Közelről 18.30 Krónika 19.00 Közéleti ütköző 21.30 A nap történései 23.25 Esti beszélgetés

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
15.00 Híradó, kommentár 15.20 Magyar zenei lexikon 15.30 Közbeszéd – közéleti talk-show

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság 12.00 Híradás 12.15 Miben segíthetünk? 13.05 Zenés üzenetek 14.00 Délutáni váltás Könyvismertető, Kétszrovat 16.00 Híradás, Sport, Rádióújság 17.00 Híradás 17.15 Gazdasági magazin, Összhang 17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás 8.00 Hangoló, Meditáció: adventista egyházi műsor 9.50 Hírek, műsorism. 15.00 Slágeróra 16.00 Hírek 16.15 Vendég a Stúdióban 17.00 Nap-óra 17.30 Jazzmagazin 17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

6.35 Gazdakör
7.00 Hattól Nyolcig
9.00 Téli matiné
9.10 Egon és Dönci
- Mindenütt jó, de legjobb otthon (anim. f.)
10.25 A mesemondó
11.00 Család-barát
11.55 Izőrők: Csölyospálos
12.30 Kívánságkosár
15.00 Híradó
15.15 Kikötő
15.25 Adventi Kalendárium
15.30 Marcello Mastroianni - Az egyszerűség díszkrét bája
16.40 Karácsonyi mesék
17.00 Miért éppen Magyarország?
17.30 Nyelvőrző
18.00 Találkozások a Taizéi Roger testvérrel
19.00 Híradó
19.35 Mese
20.00 Magyar Teátrum-díj évzáró gálaestje
21.00 Híradó
21.15 Közbeszéd
21.50 Erőszakos cselekmény (am. thriller, 1949)
23.10 Sport - Esti
23.15 Váltó
23.30 Kass János üzenete
1.00 Közelebb Kínához
1.30 "Ma a csend ajándék"
1.55 Kikötő (ism.)

TVR 1

7.00 Reggeli híradó
9.00 Szerelmi bizonyíték (brazil sorozat)
10.00 Professzionisták
11.00 Nagy emberek a TVR-ben
11.15 Noé bárkája
12.45 A palota legendái: Jumong herceg (dél-kor. sor.)
13.50 Eurovision
14.00 Hírek
14.45 A Delta emberei (ism.)
14.50 Csak Románia!
15.00 Teleshopping
15.30 Hasonszörűek (ism.)
16.00 Együttélés
17.00 ?szí kering?
18.00 Hírek
18.30 A palota legendái: Jumong herceg (dél-kor. sor.)
19.35 Csak Románia! (ism.)
19.40 Sport
20.00 Hírek
20.40 A nap témája
21.00 A forradalom megéneklése
22.00 Eurovision
22.15 Emlékek az aranykorszakból 2 - Szabadidős szerelem (román vígjáték, 2009)
23.35 Ária (angol f. dráma)
1.15 Csak Románia!
1.20 A forradalom megéneklése (ism.)

VIASAT 3

8.55 Gyilkos sorok 9.50 Egy kórház magánélete 10.55 Tuti gimi (sorozat) 11.50 Álom luxuskivitelben (am. vígj.) (ism.) 14.05 Conk (sorozat) 15.55 CSI (sorozat) 16.50 Szolid motorosok (am. akció-vígj.) 19.00 Egy kapcsolat szabályai (sorozat) 19.55 A dadus (sorozat) 21.00 Jóbarátok (sorozat) 21.30 CSI (sor.) 22.30 Született detektívek (sor.) 23.30 Esküdt el-lenségek (sorozat)

m1

6.23 Kárpát Expressz
6.50 Ma Reggel
10.00 Önök kérték! (ism.)
10.55 Nappali
13.01 Híradó délben
13.30 Kárpát Expressz
14.00 Szomszédok (sor.)
14.35 Hrvatska kronika
15.05 Ecranul nostru
15.35 Hrvatska kronika
15.05 Ecranul nostru
15.35 Ájtáró
16.05 Millenniumi kárpit
16.50 MC - Magyarok Cselekedetei
17.00 Optika
17.30 Híradó
17.40 Körzeti híradó
17.55 Teadélután
18.30 A Silla királyság ékköve (dél-kor. sor.)
19.35 India - Álomok útján (brazil-indiai sor.)
20.30 Híradó este
20.55 Sport hírek
21.05 Rózságy (auszt. sor.)
22.05 Az Este
22.35 Üvöltő szelek (olasz filmdráma, 2. rész, 2004)
0.25 Szellemőrzők (rövidf.)
0.50 Prizma
1.05 Hírek
1.10 Sport hírek
1.20 Ma Reggel (ism.)
3.05 Összhang

TVR 2

7.00 Wild Cart (amerikai sorozat)
8.10 DP 2 Tonomat
10.00 Jamie és a karácsony (ism.)
10.30 A világ városai
11.00 Vallomások (ism.)
12.00 Hírek, időjárásjelentés
12.30 Nyomoz a tanárnő (ism.)
13.30 Teleshopping
14.30 Együtt Európába
15.30 Ég és föld között (ism.)
16.00 Wild Cart (amerikai sorozat)
17.00 Hírek, időjárásjelentés
17.30 Vallomások
18.30 Jamie és a karácsony
19.00 Nyomoz a tanárnő (olasz sor.)
20.00 A térképen túl
20.30 Különleges hadműveletek
21.00 Murphy törvénye (angol sor.)
22.00 Hírek
23.00 Heuréka (amerikai kaland sor.)
23.55 Csak Románia!
0.00 Követte a szekuritáte, 70-80-as évek (ism.)
1.00 Vallomások (ism.)
2.00 A világ városai (ism.)
3.00 DP 2 Tonomat (ism.)

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek 10.00 Pontos sportidő 12.00 Sport.ro Hírek 13.10 Fogadás a félelemmel 14.10 Külön kiadás 15.00 Sport.ro Hírek 16.00 Külön kiadás 17.00 Pontos sportidő 18.00 Hírek 19.05 Információk 20.05 BoxBuster: Marco Huck - Matt Godfrey 21.00 Sport.ro Hírek 22.00 BoxBuster: Wladimir Klitschko - Dereck Chisora 23.00 Wrestling WWE Superstars

m2

6.50 Ma Reggel
10.00 Roma Magazin
10.25 Domovina
10.55 Körzeti magazin
11.45 Sorstársak
12.10 Szemünk fénye a gyermek
12.35 Legendás konyhák
13.01 Híróra
13.02 Híradó
13.30 Kárpát Expressz
13.55 Záróra
14.45 Néprajzi értékeink
14.55 Szép otthonok, remek házak
15.15 Aranymetszés
16.05 Drága doktor úr (vígj. sor.)
17.00 Színészpalánták (olasz sor.)
17.45 B?völet (olasz sor.)
18.10 Magyar válogatott
19.10 Ájtáró
19.35 Esti mese
20.00 "Életcélok-hitvallások"
20.05 Therese nővér.com (francia sor.)
21.00 Híradó este
21.25 Sport hírek
21.30 Dublini doktorok (ír sor.)
22.25 Dob+Baszus Live
23.15 Záróra
0.35 Optika
0.35 India - Álomok útján (brazil-indiai sor.)
1.20 A Silla királyság ékköve (sor.)

PRO TV

6.00 Happy Hour - szórakoztató műsor (ism.)
7.00 Pro Tv hírek, sport, könyvbemutató
10.00 A legerősebb Téliapó (angol filmdráma, 2008) (ism.)
12.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sorozat) (ism.)
13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
13.45 Távkapcs (amerikai vígjáték, 2006) (ism.)
16.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sorozat)
17.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 Keleti bosszú (amerikai akciófilm, 2005)
22.30 A 13-as rendőrös (amerikai-francia akcióthriller, 2005)
0.45 Keleti bosszú (amerikai akciófilm, 2005) (ism.)
2.30 A 13-as rendőrös (am.-francia akcióthriller, 2005) (ism.)

(amerikai akciófilm, 2005) (ism.)
2.30 A 13-as rendőrös (am.-francia akcióthriller, 2005) (ism.)

RTL KLUB

6.30 Top Shop
7.00 Autómánia - Autómagazin (ism.)
7.25 Fókusz (ism.)
Közszolgálati magazin
7.55 Reggeli - Ébresztőshow
10.05 Te vagy az életem (argentín sorozat)
11.05 Top Shop
13.00 RTL Klub Híradó
13.15 ASZTRO Show
14.30 Fél kettő Magazin a legjobb történetekkel
15.20 112 - Életmentők (német akció sorozat)
16.20 Mindörökké szerelem (mex. sor.)
17.10 A szerelem rabjai (argentín sorozat)
18.20 Vacsoracsata
19.30 RTL Klub Híradó
20.05 ValóVilág (2010) (élő)
21.10 Fókusz - Közszolgálati magazin
21.40 Barátok közt (magyar sorozat) (közben: RTL-hírek)
22.20 ValóVilág - Párhaj (2010) Utána: RTL-hírek
0.05 Elemi ösztön 2. (amerikai-német-angol thriller, 2006)
2.15 Reflektor - Sztármagazin

ANTENA 1

6.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
8.00 Jó reggelt - Razvan és Dani műsora
10.00 Sajtószemle - Mircea Badea-val
11.15 Karácsony a Riviérán (angol vígjáték, 2007)
13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
14.00 Egy rém rendes család (amerikai sorozat)
14.30 Csillagháló - szórakoztató műsor (ism.)
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
17.00 Közvetlen hozzáférés - Simona Gheorghe műsora
19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
20.30 Kikezdesz a szókékel? - verseny show
22.00 Vad nárcisz (román sor.)
23.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (ism.)
23.45 Egy bűnös show - Dan Capatos műsora
1.00 Game show: Face the Pro
2.00 A legjobb Bond

kozott műsor (ism.)
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
17.00 Közvetlen hozzáférés - Simona Gheorghe műsora
19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
20.30 Kikezdesz a szókékel? - verseny show
22.00 Vad nárcisz (román sor.)
23.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (ism.)
23.45 Egy bűnös show - Dan Capatos műsora
1.00 Game show: Face the Pro
2.00 A legjobb Bond

TV2

7.00 Két Testőr (ism.) Életmódmagazin
7.25 Tények Reggel
8.00 Mokka
10.00 Stahl konyhája
10.10 Babapercek
10.20 Televíz
11.30 Teleshop
12.20 Isteni szikra (am.-kanadai f. dráma)
14.25 Kvíz
15.50 Dokik (am. sor.)
16.25 Rex felügyelő (krimisor.)
17.30 Marina (mex.-am. sor.)
18.30 Árva angyal (mex. sor.)
19.30 Tények
20.05 A 40 milliós játék
Utána: Skandinávlottó sorsolás
21.10 Aktív
21.45 Jóban Rosszban (magyar sor.)
22.20 Doktor House (am. sor.)
23.20 Mercy angyalai (am. sor.)
0.20 Szellemekkel suttógó (am. sor.)
1.20 Tények Este
1.50 EZO.TV 06-90-602-022
Jósok, látók, médiumok!
2.45 A béke szigete (kanadai f. dráma, 2004)
4.15 Két Testőr (ism.)

PRIMA TV

7.00 Kandikamera
7.30 Specialisták - talk show
8.20 Sport Florentinával
8.30 Teleshopping
9.15 Szerelem és golyók (amerikai akciófilm, 1979) (ism.)
11.30 Cirkuszfesztivál (ism.)
12.00 Nyakában az egész világ
12.30 Teleshopping
13.15 Kandikamera
13.30 Teleshopping
14.00 Cirkuszfesztivál
15.00 Snow 2: Brain Freeze (amerikai-kanadai családi film, 2008) (ism.)
17.00 A cseresznye e tortán (reality show) (ism.)
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 Lebilincselő karácsony (amerikai vígjáték, 2007)
21.15 Kötelkedők krónikája - szórakoztató műsor
0.00 Menni vagy meghalni (angol-amerikai kalandfilm, 1977)
2.00 Hírek (ism.)
3.00 Kötelkedők krónikája - szórakoztató műsor (ism.)

KANAL D

8.00 Árulás a családban (sorozat) 10.00 Menyet anyának 5 12.30 Hírek 13.15 Légy az enyém 15.00 Teleshopping 15.15 1001 éjszaka (török sorozat) 16.45 Célponthoz 18.45 A nap híre 19.00 Hírek 20.00 Menyet anyának 5 (reality show) 20.30 Légy a házastársam! (reality show) 22.00 Ezel (török krimi sor.) 23.30 Képtelen képrablás (amerikai akció-vígjáték)

HÍR TV

7.30 Lapzárta (ism.)
Vitaműsor újságírókkal
8.00 Híradó
Friss napi információk
9.05 Rájátszás (ism.)
10.05 Sziluet (ism.)
11.05 Panaszkönyv (ism.)
11.30 Riasztás (ism.)
A rendkívüli események műsora
12.05 Vonalban (ism.)
Interaktív politikai show-műsor
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama
14.05 Lapzárta (ism.)
Vitaműsor újságírókkal
14.30 Paletta (ism.)
15.05 Különkiadás (ism.)
17.05 ?sök tere
17.30 Paletta
- Friss napi információk
18.30 Iskolapélda
19.05 Vonalban Interaktív politikai show-műsor
20.00 Híradó
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó 21
22.35 Lapzárta
Vitaműsor újságírókkal
23.05 Parlando
23.30 BBC Click
A BBC informatikai magazinja
0.05 BBC Híradó
0.30 Iskolapélda (ism.)

DISCOVERY

7.00 Motorkerékpár-építő VB
8.00 Újjáépítők
9.00 Halálos fogás - Káin és Ábel
10.00 Piszkos munkák
11.00 Végzetes másodpercek
12.00 Amcsi motorok - Schussler motor
13.00 Túlélés törvényei
- Afrika szavanna
14.00 Állítólag...
- További mítoszok újra a görcső alatt
15.00 Piszkos munkák - Autómentés jeges vízből
16.00 Hogyan készült?
17.00 Halálos fogás - A megváltás napja
18.00 Amcsi motorok - McCuff motor
19.00 A túlélés törvényei
20.00 Állítólag...
- Tüzlátás hanggal
21.00 Hogyan készült?
21.30 Tornádók nyomában - A vihar
22.30 Túlélőpár-baj
23.30 A túlélés törvénye
- Ecuador
0.30 MacIntyre alvilági útikalauza
- Párizs
1.30 Amerika határain
2.30 Végzetes másodpercek

ETV

7.00 Napraforgó - reggeli magazinműsor 9.00 Zene 16.00 Délutáni Híradó 16.15 Zene 16.35 Kárpát Expressz 17.00 Ájtáró 17.30 Délutáni Híradó 17.40 Reggeli terefe ism. 17.55 Zene 18.30 Híradó 19.00 Hitélet 19.30 Híradó 20.00 Lakatos Iván. Kék mezőben fehér rózsá, 3. rész, dokf. 20.35 Zene 21.00 Hitélet ism. 21.30 Híradó 22.00 Ájtáró ism 22.30 Híradó

December 21., kedd

Az év 52. hete és 355. napja, hátravan 10 nap

Ma a **Tamás** és **Péter** nevéket köszöntjük.

A **Tamás** férfinév arámi eredetű szó, a Teomo névből származik, jelentése: iker. A görögök vették át Thomasz formában, mivel a görögben volt egy ilyen alakú szó, csodálatos jelentéssel.

A **Péter** férfinév a görög Petrosz név latin Petrus alakjából származik. A Bibliában Péter apostol neve Kéfa, Kéfás, ennek görög fordítása a Petrosz, mely a görög petra szóból ered, ami sziklát jelent. Holnap **Zénó** és **Florián** napja van.

Évfordulók

- 1913-ban megjelenik a világ első keresztretjvénye. Arthur Wynne készítette, a *New York World*-ben jelent meg.
- 1968-ban kilövik az Apollo-8-at, melynek küldetése a Hold másik oldalának megtekintése volt.

Vicc

– Lépjenek elő azok, akik szeretik a muzsikát! – bömböli az őrmester a felsorakozott katonáknak.

Öten kilépnek a sorból.

– Mit kell énekelni? – kérdi az egyik.

– Semmit. Átviszik a tiszt klubba a zongorát.

Recept

Narancsos sertéskaraj

Hozzávalók: 4 db sertéskaraj, 2 narancs, 3 újhagyma, 1 ek. vaj, 1 ek. olaj, 1,25 dl tyúkhúsleves, 2 ek. ketchup, só, bors.

Elkészítés: A karajszeleteket kiklopfoljuk, sóval, borsal ízesítjük. A narancsok héját finomra reszeljük, majd mindkét narancsról lehámozzuk a fehér hártyás részt. Karikákra vágjuk és kiszedjük belőle a magokat. Az újhagymát durvára vágjuk. A tyúkhús alaplevet a ketchuppal elkeverjük. A vajat és az olajat felhevítjük. A karaj mindkét oldalát átsütjük, tálba tesszük és letakarva melegen tartjuk. A hagymát a visszamaradt zsiradékban megfonnyasztjuk. Ráöntjük a tyúkhús alaplevet, állandó keverés mellett felforraljuk. Beletesszük a narancskarikákat, sóval, borsal ízesítjük. A karajszeletekre öntjük a szószot, majd megszórjuk reszelt narancshéjjal.

Ma

A következő napok időjárása

Szerda: 4°C, 6°C (Bukarest)
Többször erősen megnövekszik a felhőzet, de keleten, délután már napsütésre is számíthatunk.

Csütörtök: 5°C, 4°C (Bukarest)
Többnyire erősen felhős lesz az ég, csak kevés napsütésre számíthatunk.

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	5°C	3°C
Brassó	6°C	-7°C
Bukarest	5°C	-3°C
Csiksztereda	6°C	-7°C
Kolozsvár	2°C	-4°C
Marosvásárhely	6°C	-6°C
Nagyvárad	2°C	2°C
Szatmárnémeti	0°C	1°C
Temesvár	7°C	3°C

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Az erdélyi területeken a többször megnövekvő felhőzet mellett néhány órára a nap is kisüt, de helyenként kisebb eső, zápor is kialakulhat, és lesznek tartósan ködös vidékek. Másutt jobbra napos idő lesz.

Sárgát virágzik a tök

Horváth István

HIRDETÉS

Egyet fizet, kettőt kap!

ÚMSZ-előfizetési akció – 2011

Fizessen elő 2011-re az **Új Magyar Szóra**, és ajándékozza meg szeretteit, barátait, ismerőseit egy **ingyenes ÚMSZ-előfizetéssel!** Ha 2010. december 24-ig előfizet egy teljes évre, 150 lejért eljuttatjuk a lapot két különböző címre: az Ön címére, illetve egy Ön által megjelölt személy címére is!

Figyelem! Az akció csak olyan előfizetőinknek szól, akik közvetlenül a kiadónak vagy területi megbízottainknak fizetik ki az egyéves díjat. A postától, illetve a terjesztői cégektől ne kérje a kedvezményt!

Területi megbízottaink hához mennek, Önnek csak egy telefonhívásába kerül:

Hargita, Kovászna, Maros, Brassó: Baricz István, 0748 314.609.
Kolozsvár és környéke: Tósa András, 0788 715 481.
Nagyvárad és környéke: Béres Attila, 0788 318 353.

Amennyiben postai utalvánnyal (mandat postál) szeretné elküldeni az előfizetés ellenértékét, a következőképpen töltsse ki:
Destinatár: Béres Attila, la Editura Scripta S. A.
Adresa: OP 9 CP 49, Localitatea: Oradea, Jud.: Bihor.

Ne felejtse el a saját, pontos címét feltüntetni a postai utalványon, illetve az utalvány hátoldalára, az üres helyre beírni a kedvezményezett olvasónk pontos nevét és címét. Így az illető is egy teljes évig kézhez veheti napilapunkat!

Előfizetési áraink 2011-re:

- 1 hónap: 15 RON
- 3 hónap: 38 RON
- 6 hónap: 75 RON
- 12 hónap: 148 RON

2 (személy) x 12 hónap: 296 RON HELYETT
2 (személy) x 12 hónap: 150 RON (megtakarítás: 146 RON)!

További információkért forduljon

Béres Attilához, a 0788-318 353-as telefonszámon!

***	ELINTÉZ- VALÓK FÜZETE	CSÖKKE- NŐ, APADÓ	SZIV- KAMRA!	BIRTOKOL, VEZET	PRÉMES ALLAT HASI BUNDÁJA	***	TÁGAS, NAGY TEREM (ELÁV)	HIRES BOHÓC VOLT	DENEVER- NYELV
OPIUM, REGIÉS SZÓVAL						FARÁGO BOGAR SZERVET- LEN			
KELETI TÁBLA- JATEK			FIGYEL- MEZTET GABONA- ÖRLEMENY						
ÉRZELMEI- BEN SZEL- SŐSEGES, INGATAG									
FAGYLA- TOT ESZIK					TEVESEN JEGYZE- TEL KIS OLIVER				
ÜTÖS HANGSZER				IDŐMÉRŐ SZER- KEZET MUSZKLI				AZ EGYIK VITAMIN	
AZ EGYIK VITAMIN		HÓBORT BIRODA- LÓM (RÓV)					MAHAGONI LEVELEKI! IDA EGYIK BECENEVE		NYAKAS- KODIK
***	FÓTEMP- LOM BAGDAD SZELE!								
HA ERRE KEL, AK- KOR VE- REKEDIK						DZSUDO FOKOZAT TONNA			
SZINMŰIRO									

MÉDIAPARTNEREINK

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)
Az ünnepvárás időszakában teljesen magával ragadja a derűs hangulat, a készülődés öröme.
BIKA (IV. 21.–V. 20.)
Szinte megfelfedezik a napi kötelességeikről, boldogan készülődik, vásárolgat még az utolsó napokban.
IKREK (V. 21.–VI. 21.)
Az egészsége, a közérzete kerül előtérbe. Figyeljen oda magára. Sok feladatot kell még elvégeznie az ünnepekkel kapcsolatosan.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)
Önmagával van a legtöbb problémája. Mélyebb érzelmekre vágyik a kapcsolatában. Ahhoz Önnek is többet kellene nyújtania. Nem?
OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)
Figyelmes és barátkozó. Alapvető jellemvonása a nagylelkűség. Az ünnepi készülődésben gyakran lesz mások segítségére.
SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)
A teljes holdfogyatkozás megzavarhatja. Természetes dolognak kell tartania, ha néha valami nem sikerül. Célzerű megvizsgálni, mi is okozhatja a bajt.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)
Sokan úgy tartják, hogy a Mérleg kimért és tartózkodó. Többnyire inkább barát, mint szerető, ám a téli napforduló átbillentheti a mérleg nyelvét.
SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)
Hajlamos kiadásainál a logikát alárendelni az érzelmeknek. Pénzköltésnél tartsa szem előtt, hogy az érzelmek a fontosabbak.
NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)
Kifogyhatatlan az energiája. Párjával meg kell oldaniuk egy-két problémát, hogy a nyugalmat és békességet megőrizze.

BAK (XII. 22.–I. 20.)
Életében fordulópont következhet. Új értékek szerint akar élni. Lelke harmóniájára ügyel, nem pedig a külső csillagokra.
VIZONTÓ (I. 21.–II. 19.)
Az ünnepvárás utolsó hetében az egymás megbecsülése kerül előtérbe. Ajándékkal lep meg valakit, akit ezzel leverendézett.
HALAK (II. 20.–III. 20.)
Advent utolsó napjaiban nagy-szerű kapcsolódást, felüldülést ígérnek a csillagok. Rég nem látott ismerősökkel találkozhat, akikkel felidézheti a régi élményeket.

Új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő: Salamon Márton László
Vezető szerkesztő: Cseke Péter Tamás
Vezető publicista: Agoston Hugó

Főmunkatársak: Bíró Béla, Gyulay Zoltán, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők: Moldován Árpád Zsolt (Aktuális) Bogdán Tibor (Hátér) Baló Levente (Kultúra) Szakács Zsuzsanna (Gazdaság) Turós-Jakab László (Sport) Farkas István (Média) Orosz Anna (Életmód) Szonda Szabolcs (Színkép)

Olvasószerkesztők: Osváth Annamária, Nyáguly András

Tudósítók: Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0728-780582 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárad), Horváth István – 0747-517574 (Csiksztereda), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő: Tofán Levente

Grafikus: Horváth István

Tördelőszerkesztők: Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser: Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak: Baricz István – 0788-488739, Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Jogtanácsos: Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalogusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az *Új Magyar Szó* bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az *Új Magyar Szó*-ra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közzölje.

Lapunk megjelenését támogatja a

Póló: román–magyar csaták

Vízilabda

T. J. L.

▶ Erős ellenfelet kapott a Nagyvárad CSM Digi a férfívízilabda-LEN Kupa negyeddöntőben: a román bajnok a Honvéddal játszik a legjobb négy közé jutásért. Az európai szövetség a nevével viselő, második számú kontinentális sorozat újabb, egyenes kieséses szakaszának tegnapi sorsolását Luxemburgban tartották meg, ahol eldőlt, hogy a Ferencváros az olasz RN Savonával csatázhat. A Honvéd Budapesten, a Fradi idegenben kezd január 19-én, a visszavágók dátuma február 2. A nyolcaddöntőben a Magyar csapatok hazai pályán harcoltak ki a visszavágók szempontjából megnyugtató előnyt, míg a nagyváradiak óriási csatában, 17-16-os összesítéssel búcsúztatták az olasz Rari Nantes Florentiát. Szívós Márton, a Honvéd játékosa továbbjutást vár, miután megítélése szerint csapata jobb a román bajnoknál. A válogatott pólós azonban tudja, hogy Nagyváradon csöppet sem lesz könnyű dolga az együttesnek. A másik két negyeddöntőben a francia CN Marseille az olasz Brixia Leonessa Bresciával meccsel, a szlován VK Rokava Koper pedig a Panioniosz Athénal. ◀

Neagu a gólkirálynő

Kézilabda

Turós-Jakab László

▶ Alig ért haza egy aranyos csillogású Európa-bajnoki bronzéremmel a tarsolyában, a román női kézilabda-válogatott máris vihart kavart, s nem egy, hanem két váratlan bejelentéssel.

A *Jurnalul national* tudni vélte, hogy Radu Voina elutasítja azt, hogy az együttes kitüntetését kapjon Traian Băsescu államfőtől (ezt utóbb az edző maga cáfolta).

A másik bejelentést Ionela Stanca tette, aki némiképp várhatóan leszögezte, hogy

visszavonul. A 29 éves beállós már korábban is jelezte visszavonulási szándékát, de meggyőzték, hogy halaszson, miután nincs kivel pótolni a nagyon fontos poszton. A dán–norvég közös rendezésű Eb-n Ionela a második legjobb román dobó volt, 28-szor volt eredményes 34 kísérletből. „Elfáradtam, úgy érzem, már nem tudok kellőképpen teljesíteni két fronton, klubcsapatomnál és a válogatottban. Többet szeretnék a családommal lenni, ezért a Dánia elleni kisdöntő volt az utolsó meccsem a válogatottban” – nyilatkozta az otopeni-i nemzetközi repté-

ren a világ egyik legjobb beállós, aki nem került be a 9. Európa-bajnokság álmcsapatába. Posztján a norvég Heidi Lökét nevezték az All Star-válogatottba, a norvég Katrine Lunde Haraldsen (hálóőr), a dán Maibritt Kviesegaard (jobb szélső), a spanyol Nerea Pena (jobb átlövő), a román Cristina Neagu (balátlövő) és a dán Mie Augustesen (balszélső) mellé.

A kontinensviadal legjobb játékosának a svéd Linnea Torstensont választották, aki 48 góllal az Eb második legeredményesebb kézilabdázója volt. A leg-

több gólt, 53-at, Cristina Neagu dobta, aki ugyanakkor a legtöbb gólpaszt is adta, 36-ot. Előkelő helyen végzett a hálóőrök versen-gésében Talida Tolnai is, aki a lövések 42 százalékának háritásával harmadik lett, holtversenyben Grimsbø norvég, Szidorova orosz és Grubbström svéd kapussal. Jobb teljesítményt csak Haraldsen (47 százalék) és a francia Amandine Leynaud (44) tud felmutatni.

Első Európa-bajnoki érmével a román csapat a kontinensviadal kellemes meglepetése lett, csakúgy, mint Svédország, amely hatalmasat fejlődve először jutott Eb-fináléba. Sorozatban negyedik és összesen ötödik első-ségével Norvégia igazolta klasszisát az öreg kontinensen, s hetedszer lett dobogós a 9. kiíráson. A nemzedékváltáson átesett dán gárda is megbízható formában kézilabdázott, s óriási csatában szalasztotta el a bronzérmet.

A csalódások? Elsősorban a magyarok, akik mintha szabaedésben lennének az Eb-eken: harmadik hely 2004-ben, ötödik 2006-ban, nyolcadik 2008-ban és tizedik 2010-ben. Az oroszok, a spanyolok és a németek is elmaradtak a várakozásoktól, utóbbiak 13. helye megdöbentő. ◀

Cristina Neagu (kék mez) összesen 53 gólt dobott a dániai kézilabda Európa-bajnokságon

Röviden

Téli mozzolódás a Liga 1-ben

Két márkás átigazolás már történt a labdarúgó-Liga 1-ben, a Dinamo vált meg két játékosától. Egy kétmillió eurós adósság fejében a Kolozsvári U tulajdonosa, Florian Walter megszerezte Adrian Cristeát, míg az Astra Ousmane N'Doye-val erősített. Egy 23 éves szerb csatárt igazolt le a listavezető Oțelul, Bratislav Punosevac a második vonalbeli Napredak Krusevactól jön. A szerződés hat hónapra szól, s ha a felek elégedettek, öt évre meghosszabbítható. Punosevacért 80 ezer eurót fizettek a galaciak.

Tavaszi rajt február 25-én

A Román Labdarúgó-szövetség végrehajtó bizottsága elfogadta a Liga 1-es csapatok javaslatát és elhatározta, hogy a 2010–11-es pontvadászat 2011. február 25-én folytatódjon, a 19. forduló mérkőzéseivel. A hátralevő 15 forduló találkozónak időpontja felől utólag döntenek.

Elköltözik az Unirea Urziceni

Dumitru Bucșaru, az élvonalbeli Unirea Urziceni tulajdonosa eladta a csapat részvényeinek egy részét, s a tranzakció értelmében a tavaszi visszavágókat Chiajnában bonyolítja le a gárda. Miután a szabályzat nem engedélyezi a téli klubösszevonást, a Liga 2-s Concordia Chiajna Berceni-ben folytatja, miután hazai pályájára beköltözik az Unirea. A játékosok kivül az urziceni-i stadion szét-szedhető elemei is Chiajnára kerülnek.

Az év legjobbjai Németországban

A vancouveri téli olimpián kétszeres aranyérmes alpesi síző Maria Riesch, a Forma-1-ben diadalmasodó Sebastian Vettel és a nyári, dél-afrikai világbajnokságon bronzérmes labdarúgó-válogatott lett a 2010-es esztendő legjobbjai Németországban. A győztesekről mintegy 1500 sportújságíró döntött, a díjakat pedig vasárnap este Baden-Badenben adták át.

105 maraton 105 nap alatt

Ha csütörtökig nem esik össze, megdönti a maratoni futás rekordját Neil O'Maonaigh-Lennon brit tanár írja a *Blikk*. A 30 éves férfi 105 nap alatt 105 maratont futott le. Szeptember 10. óta fut naponta 50 km-t, hogy vállalkozásával pénzt gyűjtson egy rákalapítvány számára. Neil családjaért is fut, mindkét nagypapja ebben a betegségben hunyt el, ezért szeretne minél több pénzt gyűjteni rákkutatásra.

Nyolc gól Stuttgartban

Labdarúgás

Hírösszefoglaló

▶ A címvédő Bayern München gólzáporos mérkőzésen nyert 5-3-ra a VfB Stuttgart otthonában a német labdarúgó-Bundesliga 17. fordulójának vasárnap esti zárómérkőzésén. A vendég bajorok támadója, Mario Gomez háromszor is eredményes volt, de Müller és Ribéry is betalált. Ciprian Marica csapatából Harnik (2) és Gentner volt eredményes. Sikerével a Bayern (29 pont) az ötödik helyre lépett előre a tabellán, már csak a Borussia Dortmund (43), az FSV Mainz 05 (33), a Bayer Leverkusen (33) és a Hannover 96 (31) előzi meg. A német pontvadászatban idén már nem játszanak, a visszavágók január közepén kezdődnek meg.

A spanyol Primera División 16. fordulójának vasárnapi játéknapiján: Almería–Getafe 2-3, Osasuna–Zaragoza 0-0, Málaga–Atlético Madrid 0-3, Real Madrid–Sevilla 1-0. A Racing Santander–Hércules Alicante-találkozóra később este került sor. Továbbra is a Barcelona (43 pont) vezet a Real Madrid (41), a Villarreal (33), a Valencia (28p, 24-19), az Espanyol (28p, 18-22) és az Atlético Madrid (26) előtt. Ibériában idén már nem játszanak, a 17. forduló mérkőzéseire 2011. január 2-án kerül sor.

Arany nélkül a magyarok

Úszás

ÚMSZ

▶ Messze elmaradtak az eindhoveni rövidpályás Európa-bajnokságon elért teljesítményüktől a magyar úszók, akik a dubaji hasonló világbajnokságon csak egy ezüst és két bronzérmet szereztek. Ha a hollandiai kontinensviadalon hat aranyérem volt a „termés” (továbbá egy ezüst és két bronz), ezúttal a magyar himnusz egyszer sem csendült fel. Az elsőséghez legközelebb Gyurta Dániel állt, akit a 200 m mell fináléjában csak a japán Tomita

Naoja tudott megelőzni – 35 századmásodperccel.

A zárónapon Cseh László 200 m pillangón, Gyurta Gergely pedig 1500 m gyorson nyert bronzérmet. Cseh nagyot küzdött: 1:51.55 perces országos csúcstól alig elmaradva, 1:51.67-tel lett harmadik úgy, hogy a győztes dél-afrikai Chad Guy Bertrand Le Clos mindössze 11 századdal volt gyorsabb nála, a második helyezett brazil Kaio Almeida pedig hattal. A fiatalabbik Gyurta testvér 14:31.47 perccel lett harmadik, a tunéziai Uszama Melluli és dán Mads Glaesner nyomában.

Hosszú Katinka kétszer is közel állt a dobogóhoz, hiszen 200 m pillangón és 200 m vegyesen is negyedik lett, míg Verrasztó Dávid kevesssel maradt el a harmadik helyet jelentő időeredménytől 400 m vegyesen.

A dubaji vb hőse kétségkívül a 26 éves amerikai Ryan Lochte volt, aki hat arany- és egy ezüstéremmel zárt. Vezérletével a tengerentúliak főként végzetek az éremtáblázat élén, 12 arany-, 6 ezüst- és 7 bronzéremmel. Az oroszok tíz (a megosztás 4-4-2), a spanyolok pedig nyolc (4-2-2) medált szereztek. ◀

Hagi megmenekült és tervez

Labdarúgás

T. J. L.

▶ Csalódást keltő eredmények után a Galatasaray végre nyerni tudott a török labdarúgó-élvonalban, a Konyaspor elleni, idegenbeli siker (1-0) pedig egyelőre megmentette Gheorghe Hagi edzői székét. A Király szerint az isztambuli gárda jobban játszik idegenben, erre pedig szükség lesz az élbolyhoz való felzárkózáshoz.

A Galatasaray 23 pontja ugyan csak a 9. helyhez elegendő, de a pontokban mért távolság csak a négyes élme-

zőnyhöz képest nagy. A Trabzonspor 42 ponttal vezet a Bursaspor (37), a Fenerbahce (33) és a Kayserispor (32) előtt, míg az ötödik helyezett Besiktasnak már csak 27 pontja van.

Hagi több helyütt is erősítene játékoskeretén, legmeglepőbb öhaja Juan Culio megszerzése. A román bajnoki címvédő CFR 1907 argentin játékosa legszivesebben távozna Kolozsvárról, de állítólag sokat kérnek érte. Culio nemrég találkozott Victor Becali játékosügynökkel, és innen röppent fel a hír, hogy a Dinamóhoz tart. A valóságban a Galatasaray-

variánsról beszéltek, Culio pedig megelégedne az isztambuli alakulatnál esedékes 600 ezer eurós fizetéssel. Pásztkány Árpád csapattulajdonos csöppet sem örült amikor értesült Culio és Victor Becali titkos találkozásáról és leszögezte, hogy a dél-amerikai játékmester nem lehet kétmillió eurónál kevesebért. Ezzel szemben a törökök kerekén egymillió eurót ajánlottak fel, így a tárgyalások nem fejeződtek be. Culiót német és orosz csapatok is figyelik, és a szakemberek szerint ezen a télen csak elhagyja a Gépész utcai alakulatot. ◀

Újmsz ÜzletRész

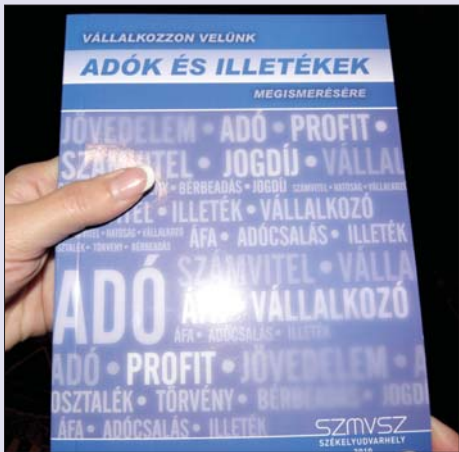
Gazdasági melléklet

Szerkeszti: Szakács Zsuzsanna
2010. december 21., kedd
Készült a Corvinus Zrt. támogatásával

Adók

14

„A szaknyelv létezik,
csak nem tudjuk használni”

Hiánypótló kiadvány jelent meg a Székelyudvarhelyi Mikroállalkozók Szövetségének gondozásában. Az *Adók és illetékek* című kötet a hazai adózási rendszer útvesztőiben nyújt támpontot a magyar ajkú vállalkozóknak – példákkal illusztrálva a mindennapokban előforduló témákat.

Világgazdaság

16

Afrikában „gyarmatosít”
a dekolonizáló Kína

Kína az elmúlt évtized során elképesztő mértékben növelte afrikai befolyását, mely egyrészt potenciális konfliktusforrást jelent Washingtonnal szemben, másrészt a régió jövőjére is ambivalens hatással lehet.

Interjú

18

Több, mint jószomszédi viszony

A román-magyar gazdasági kapcsolatoknak lassan sikerül megfordítaniuk a válság által okozott csökkenő mutatókat, annyira, hogy a kereskedelmi forgalom már az idei év elejétől 15-20 százalékos növekedési pályára állt – mutatott rá a lapunknak adott interjújában Bogár Ferenc magyar külgazdasági attasé.

Jövedelmező információs szupersztráda Románia?

Bár a romániai IT-piacon nem olcsó a munkaerő, az értékes „szürkeállomány” idecsalogatja a befektetőket

Fotó: Tofán Levente

Bár Románia csak az utóbbi évtizedben kezdett el számottevően fejlődni az információs technológia terén, viszonylag jól behozta a lemaradását: a közép-kelet európai térség országai közül itt találkozunk az egyik legdinamikusabb fejlődéssel. IT-szektorának fő ismérve továbbra is a növekvő tendencia: az ágazatban tevékenykedő mintegy 1 600 hazai cég több mint 48 ezer alkalmazottjával idén mintegy ötszázmillió eurót produkált. Románia IT-piacának összértéke a bruttó hazai össztermék 1,1 százalékát teszi ki, azaz több mint másfélmilliárd eurót ér. A számítástechnikai szakemberek pozitívan nyilatkoznak az itt található humán-erőforrásról, mely egyértelműen a legnagyobb vonzerőt képviseli az országban megtelepedni kívánó külföldi befektetők számára. **17. oldal**

Táv munka – madártávlatból

Románia a távmunka területén jelentősen el van maradva Európától, ezért viszont nem kizárólag az felelős, hogy a jelenlegi törvénykezés nem kedvez a rugalmas munkaidős alkalmazásoknak. Humán erőforrás-szakemberek azonban rámutattak arra, hogy sok esetben a munkaadók maguk sem használják ki a jogszabályok nyújtotta lehetőségeket – részben szervezési, részben pedig bizalmi okokból. Szerintük ezen alternatív munkavégzési forma elterjedéséhez a munkaadói és munkavállalói oldalt is megfelelően fel kell készíteni. Moldován József távközlési államtitkár úgy látja, az e-kormányzás kiterjesztése előre viheti a távmunka ügyét is. **15. oldal**

A távmunkára az alkalmazókat és munkavállalókat egyaránt fel kell készíteni

Válságkezelés német hitellel

Közel ezer kisvállalkozót segített kisebb-nagyobb kamatmentes hitelekkel a lassan két évtizede működő Szatmárnémeti Német Alapítvány. Josef Hölczli ügyvezető igazgató szerint a hitelkérelmek sokat elárulnak az ország és a régió állapotáról: míg eleinte nagyon sokan mezőgazdasági termelésre igényelték a kedvezményes kölcsönt, ma elsősorban a szolgáltatás ágazatában, minőségi felszerelésre fordítják a felvett összegeket. Kérdésünkre, hogy szolgált-e meglepő tanulsággal a gazdasági válság, Hölczli elmondta, hogy a korábbiaknál kevesebb fiatal keresi fel az alapítványt, ugyanakkor több az idősebb visszatérő. **19. oldal**

► Megjelent az ÜMSZ-ben

Erdélyi sztráda, a mostohagyerek?

A Nagyszeben Araddal összekötő autópálya építésére költi a következő években pénzét a szállításiügyi minisztérium, az erdélyi sztráda folytatása nem jelent már prioritást – derül ki a tárca 2011–2015-ös időszakra szóló beruházási terveiből. Ennek oka, hogy a IV. Páneurópai folyosó munkálatait java részben az Európai Unió finanszírozza. Költségvetési pénz-

ből a Bechtel csak a Bors-Berettyószéplak közötti szakasz építésére kap. „Ennek is örülünk” – mondta az ÜMSZ-nek a vállalat szóvivője.

Bérek: vesztésre áll a kormány

A legfrissebb adatok szerint eddig összesen 32 pert nyertek alapfokon azok a közalkalmazottak, akik bíróságon támadták meg a bérüket 25 százalékkal lecsökkentő júniusi kormányrendeletet. Ha valamennyi közalkalmazottat kárpótolni kényszerülne, a kormánynak – hat hónappal számolva – 1,2 milliárd eurót kellene visszafizetnie. Am nem lenne miből, ugyanis a Pénzügyminisztérium legutóbb is egymilliárd eurós hitelfelvételre kényszerült.

Romtelecom: félrekapcsolnának

A román állam sürgősen megválna a Romtelecom távközlési vállalatban levő kisebbségi részvénycsomagjától, melyet a nemrégiben megvételre ajánlott a társaság többségi tulajdonosának, a görög OTE-nek. A sikeres tranzakció egymilliárd eurót hozhat a konyhára, a Romtelecom ügyleteivel megbízott Távközlési és Információs Társadalom Minisztériuma szerint ugyanis legalább ennyit ér a 45,99 százalékos állami részesedés. Hogy a bukaresti hatóságok mennyire eltökéltek, az is mutatja, hogy a hellén cégnek év végéig kell döntést hoznia az ügyben. Emellett a tőzsdérevitel alternatív lehetőségével is számolnak abban az esetben, ha az adásvétel mégsem valósulna meg.

Halódik a Román Posta

Nagyszabású átszervezésre készül a Román Posta, melynek következtében több fiókegység és postahivatal szűnne meg, emellett pedig elbocsátásokra is sor kerül. Az intézkedést a halmozódó pénzügyi nehézségek indokolják – amiért a forgalom általános visszaesése, a rossz menedzsment, illetve a konkurencia előretörése egyaránt felelősek. Míután az állami kézben levő vállalat már egymást követő két évben hiányt hiányra halmozott, a 2010-es évben további negyedmilliárd lejes veszteségre számítanak.

Elvérzik a vérmedve?

Minden jel arra mutat, hogy jövő évtől véglegesen megszűnik Kolozsvár egyik gazdasági jelképének, az Ursus sörgyárának a működése. Bár a köztudatban kolozsváriként számon tartott márkanév „nem hal meg”, a töltést 2011 elejétől valószínűleg az Ursus Breweries konszern buzáui egysége veszi át. A sörgyár működésének leállítását az Ursus Breweries azal indokolja, hogy az utóbbi években nagyobb mennyiségű sört állítottak elő Romániában, mint amennyi kielégítene az igényeket, így a kolozsvári gyár fenntartása a teljes részvénytársaság rovására megy.

„Szaknyelv létezik, csak nem tudjuk használni”

Magyar kiadvány jelent meg Székelyudvarhelyen a romániai adózásról

Baloga-Tamás Erika

Hiánypótló kiadvány jelent meg a Székelyudvarhelyi Mikro-vállalkozók Szövetségének (SZVMSZ) gondozásában – az *Adók és illetékek* című kötet a hazai adózási rendszer útvesztőiben nyújt támpontot a magyar ajkú vállalkozóknak. A hatvan oldalas könyvecske a román *Adótörvénykönyv* fordítása nyomán készült, érdekessége azonban az, hogy nem csupán a konkrét szabályozásokat lehet megtalálni benne – készítői, Szilágyi István és Ilyés György példákkal is ismertetik a mindennapokban előforduló témákat.

„Az ismertetőben nem a jogszabályok minél teljesebb kivonatolását tartottuk szem előtt, hanem inkább a hétköznapokban előforduló témák ismertetését. Ezeket például, adóhatósági vagy bírósági joggyakorlattal próbáltuk érthetőbbé tenni” – magyarázta lapunknak Szilágyi, aki az Autogroup Simo főkönyvelője illetve a Modern Üzleti Tudományok Főiskolájának előadója.

Birtalan József SZMVSZ-elnök meglátása szerint a kiadvány nemcsak Hargita megyében, hanem egész Székelyföldön mérföldkőnek számít. „Bár időnként nehézséget okozhat egy-egy kifejezés megtalálása, az biztos, hogy az itteni mikro-vállalkozók könnyebben eligazodnak az adók és illetékek szabályozásában e kiadvány segítségével” – szögezte le Birtalan, hozzátéve: az ismertető megjelenítése beilleszkedik az SZMVSZ tulajdonképpeni céljába, hogy minél több hasznos információval illetve szaktudással lássa el a kisvállalkozókat.

Kis magyar terminológia

Szilágyi István a könyvbemutatón utalt arra, hogy Romániában elsősorban a magyar szaknyelv meghonosítását kell elvégezni. „Aki ma jogot tanul, szinte kizárólag románul kell végezze tanulmányait, ezért nem csoda, hogy gyakran nem tudja, ki a felperes és ki az alperes. Aki a közgazdaságtant román nyelven végzi, nem tudja, mi az alanyi és a tárgyi adómentesség. A szaknyelv létezik, csak nem tudjuk használni” – mutatott rá.

Érdeklődésünkre elmondta, az erdélyi magyar szaknyelv a magyarországi terminológiát használja, csak ezt egy más ország jogi keretébe helyezi. Ebből viszont az következik, hogy a jogszabályok eltérése miatt vannak olyan szavak, amiket az erdélyi magyar jobban megért, ha a román megfelelőjét fordítja le. „Például a román profitadó magyarországi megfelelője a társasági adó. Mivel a román jogalkotó az adó meghatározásánál a nyereséget és nem a vállalkozási formát tartotta elsődlegesnek, véleményem szerint helyesebb,

„Az adóváltozások minden vállalkozásnál motorféket jelentenek”

Az egyéni vállalkozókat (PFA) 2011. január elsejétől arra kötelezik, hogy önállóan készítsék el az összes számítást adóbevalláskor, tehát azt nem az adóhivatal fogja kiszámolni, mint eddig. Hogy a küszöbön álló módosítások a gyakorlatban mit is jelentenek, arra könyvbemutatóját követően Szilágyi István válaszolt az ÜzletRésznek.

► Könyvelőként reálisnak látja-e ezt az eljárást a hazai adótörvények jelenlegi bonyolultságát tekintve?

– A szóban forgó esetben az újdonság az, hogy eddig jövedelemnyilatkozatot kellett benyújtani az adóhatósághoz, jövő évtől pedig adóbevallást kell leadni. A kettő közt egy szorzás a különbség: a nyilatkozott jövedelmet meg kell szorozni 16 százalékkal és megkapjuk a bevallott adó összegét. Ugyanakkor az időtényező módosulásával is számolni kell: ezt a műveletet az adóhatóság korábban körülbelül fél év alatt végezte el és csak ezt követően kellett fizetni, 2011-től az egyéni vállalkozónak viszont mindezt a hamarabb kell megtennie, és így korábban is kell kasszához járulnia.

► Hogy látja: kialakult-e Romániában egy felkészült könyvelői réteg vagy pedig emberhiány van ezen a téren?

– Ha a felkészült könyvelő azt a személyt jelenti, aki minden eshetőségre felkészült, szerintem nyugodtan beszélhetünk felkészült könyvelői rétegről.

► Ön szerint az adótörvények bonyolultabbak vagy ellenkezőleg, inkább egyszerűbbek lettek az utóbbi években? És mi a tendencia a következő pár évre?

– Ha mi a profitadó fogalmát használjuk, mert így közelebb állunk a jogszabály szelleméhez” – fejtette ki Szilágyi.

„A tévéá esete a császárral”

– „A szaknyelv egy kommunikációs eszköz. Mi, könyvelők és vállalkozók, nem a magyar szaknyelvet használjuk a kommunikációunkban, hanem a románt, de teljesen megértjük egymást –

– Egy adótörvényt meg lehetne írni egy sorban, például a következőképpen: mindenki adjon az államnak évente ezer lejt. Ez esetben jönnének a nyugdíjasok, mondva, nem elég erre a pénzük. Erre a politikuskok eltörölnék az egyszoros törvényt és megszületne egy kétsoros törvény, amelyik így nézne ki: Mindenki adjon ezer lejt. A nyugdíjasok ne. Majd jönnének a szociálisan hátrányos helyzetben levő személyek, a sokgyerekes családok, és a többi, így megszületne a háromsoros, négyszoros és a sokszoros törvény. Sajnos megoldhatatlan probléma, hogy miként lehet olyan adótörvényt írni, ami egyszerű, igazságos és méltányos is egyszerre. Nekünk sokszoros törvényeink vannak, és mivel minden egyszerűsítés valakinek fáj, el kell viselnünk, hogy regényt kell olvasunk képeslap helyett. Véleményem szerint a jelenlegi, viszonylag kiegyensúlyozott politikai erőviszonyok következtében az adótörvényekhez még hozzáírnak pár sort.

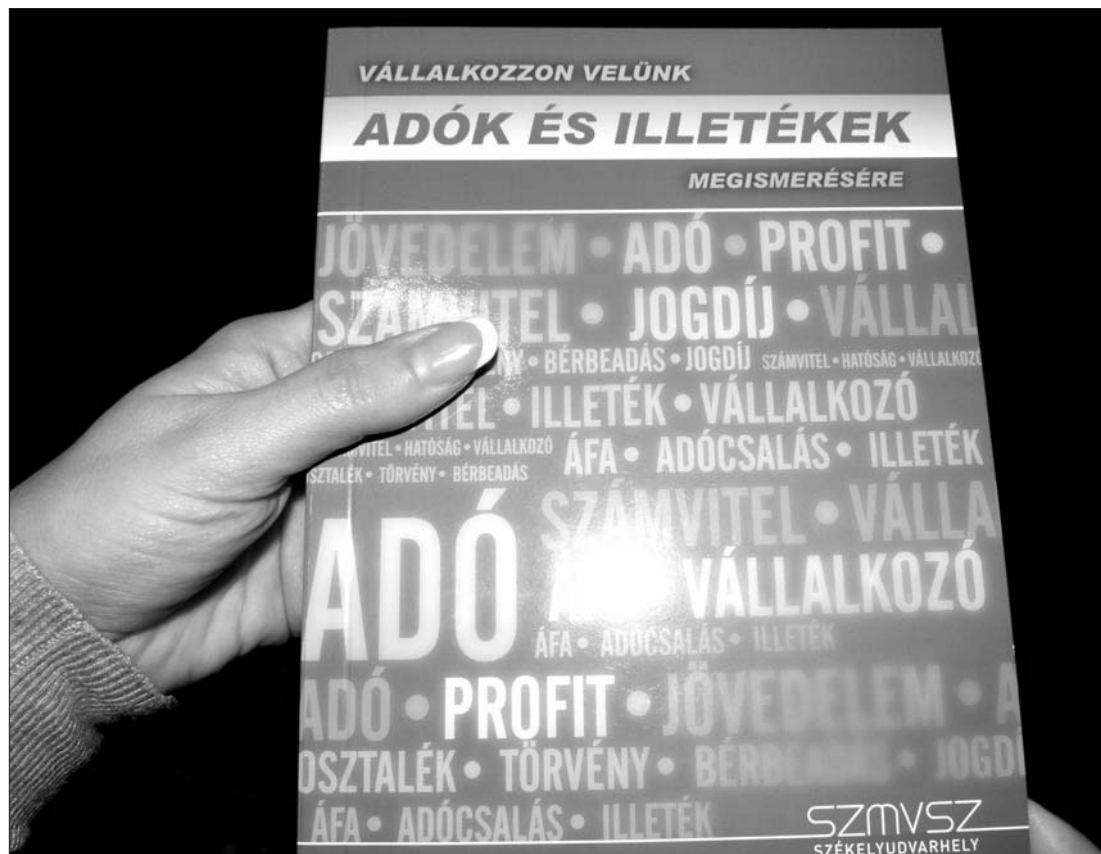
► A kis- és közepes vállalkozások hogyan birakoznak meg a hirtelen változó adómódosulásokkal Romániában?

– Az autózvezetést az úthoz kell igazítani. Ha egyenes úton haladsz, nézheted a tájat. Élesen kanyargó úton viszont azt kell figyelned, hogy ne menj le az útról. Ha az adótörvény éveken keresztül változatlan, akkor van idő arra, hogy foglalkozz azzal, ami jó, szép, vagy hasznot hoz, miközben nem kell attól tartanod, hogy lecsúszol a jó útról. Ha viszont az adótörvény gyakran és élesen változik, akkor arra kell figyelned, hogy betartsd a szabályokat, nincs idő másra. Ezért úgy vélem, hogy a hirtelen változások minden vállalkozásnál egy-egy motorféket jelentenek.

– reagált a szerző arra a kérdésre, hogy a romániai magyar vállalkozók körében a törvények értelmezésekor mekkora nehézséget okoz a szaknyelv hiánya. Szerinte jól megbirkóznak a törvényekkel is és csupán a kívülálló számára hangzik furcsán az olyan típusú szakzsargon, mint „a tévéát és császárt ledeklaráltuk, csak a somázt felejtettük el” – példálózott Szilágyi.

A most megjelentetett könyv több kategóriát jár körül: gazda-

sági tevékenységek, adócsalás, adóellenőrzés, profitadó, személyi jövedelemadó, külföldiek adója, áruforgalmi adó (ÁFA). Az ismertető bővítése folyamatban van, hamarosan a szövetség honlapján is elérhető lesz, a kiadványt jelenleg az SZMVSZ székhelyén lehet megvásárolni. A kötet elkészítésében segítséget nyújtott Winkler Gyula, Európai Parlamenti képviselő, az Európai Néppárt és Hargita Megye Tanácsa is.

Az Adótörvénykönyv magyar fordítását mindennapi példákkal látták el a szerzők

A szerző felvétele

Távmunka – madártávlatból

Nemcsak a törvénykezés, a bizalmatlanság is hátráltatja Romániában a távmunkarendszer kiépülését

Szakács Zsuzsanna, Totka László

A kis- és közepes vállalkozások országos szervezete még őszi folyamán indítványozta, hogy a *Munkatörvénykönyv* küszöbön álló módosításai közé vegyenek be olyan szabályozásokat, amelyek könnyítenének az alkalmazási feltételeken és a jogszabályok szintjén is lehetővé tennék a kötetlenebb munkavégzést – többek között a távmunkát is.

„Ez egy fontos kezdeményezés, mint minden olyan, amely lehetőséget teremt emberek munkához juttatására – mondta el lapunknak Bagoly Miklós, az Asimcov, a Kovászna Megyei Kis- és Középes Vállalkozások Szövetségének elnöke. – Ha megtalálnák a törvénynek egy egyszerűsített formáját, nagyon sok akadály elhárulna. Olyanok például, mint a vállalkozók azon kötelezettsége, hogy bizonyos jelentéseket adjanak le a munkaüagnél. Eddig azért nem tudtak záros határidőn belül alkalmazni, mert tiltotta a törvény.”

Bagoly úgy véli, Romániában igen kevés az otthon végezhető munkalehetőség, hisz igazából csak kevés szektor kínál ilyen típusú alkalmazásokat, így a piac ezen szegmense nem éri el a változtatáshoz szükséges kritikus tömeget. Az elnök egy másik lényeges dologra is felhívta a figyelmet: a távmunka által fontos lehetőség nyílna meg a társadalom előtt: a gyerekeknél szabadságon levő személyeknek is bekapcsolódni a munkába.

Munkahelyi szigor

„Romániában az intézmények és a cégek sokkal szigorúbban kezelik a fizikai jelenlétet. Naponta kötelező aláírni a jelenléti naplót (az úgynevezett „condicát”), mivel enélkül nem tudják jóváhagyni a hónap végi fizetéselszámolást. Ezen túl azonban a mentalitáson és hozzáálláson is kellene változtatni” – mondta el lapunknak Moldován József távközlési és informatikai államtitkár. Példaként az Egyesült Államokat hozta fel, ahol bizonyos esetekben lehetséges a napi nyolc órából kettőt otthon ledolgozni. „Minisztériumunk jelenleg prioritásként kezeli a rendszerek digitalizálását. Ezt olyan szintre kívánjuk fejleszteni, hogy lehetővé váljon minél szélesebb körben a dolgok kötetlen, online elvégzésének munkamódszere. A cél az, hogy ezt mindekelőtt törvénykezési és intézményi szinten valósítsuk meg, ezt követően pedig szorgalmazni lehetne a távmunka módszerét” – fűzte hozzá az államtitkár.

A távmunka kiterjesztése a gyermeknevelési szabadságon levőknek is lehetőséget nyújtana a mihamarabbi alkalmazásba állásba

Nélkülözhető aláírások

Szerinte az e-kormányzást kellene eljuttatni olyan szintre, ahol az intézmények online és függetlenül tudnak működni, az elektronikus aláírással aztán megoldódnának a különböző dokumentumok hitelesítési problémái is, fölöslegessé válik a temérdek aláírás és bélyegző beszerzése – mely előre viheti a távmunka ügyét is.

Moldován rámutatott arra is, hogy a technológia által a távmunka jelentősen hozzájárulhatna a vidék lakosságmegetartó képességéhez, ám figyelmeztetett: amíg a vidéken lakó embereknek nincs biztosítva az internethozzáférés, addig a távmunka, csakúgy mint a távoktatás vagy -adminisztráció lehetőségéről nem lehet érdemben beszélni.

Bizalmatlan munkaadók

„A távmunka, mint alternatív munkavégzési forma elterjedéséhez a munkaadói és munkavállalói oldalt is megfelelően fel kell készíteni ahhoz, hogy valóban hatékony és mindenki számára előnyös megoldásá váljon – reagált Votisky Petra humánerőforrás szakértő azon felvetésünkre, hogy sok vállalkozói szervezet a *Munkatörvénykönyv* érvényben lévő előírásait hibáztatja a rugalmas alkalmazási lehetőségek hiánya miatt. – Természetesen a megfelelő jogszabályi háttér elengedhetetlen. Ezen a területen is szükség van még fejlődésre, ugyanakkor

a munkaadók egyelőre még a jogszabály adta lehetőségeket sem használják ki.”

A távmunka elterjedését gátló leggyakoribb okok a munkaszervezési nehézségek, biztonsággal kapcsolatos kérdések, a közösségi erő hiánya. A fel nem készült munkaadói és munkavállalói oldal azonban valóban megnehezíti ennek a munkavégzési formának az elterjedését. „Humánerőforrás szakemberként azt látom, hogy a romániai cégek többségének már eleve nehézséget okoz az úgynevezett virtuális együttműködés megszervezése is, még olyan körülmények között is, hogy a csapat tagjai különböző irodában dolgoznak, nem pedig otthon” – fűzte hozzá Votisky. Szerinte fontos szempont, hogy a távmunka hatékony bevezetéséhez megfelelő informatikai, humánerőforrás- és szervezési megoldásokra van szükség, amely pénz-, idő- és energiabefektetést igényel a vállalattól. Sokszor nem találják forrást a finanszírozásra, vagy pedig nem látják pontosan a megtérülését. Megerősítette ugyanakkor, hogy szükség lehet olyan jogszabályi háttérre is, amely elősegíti a távmunka elterjedését az ehhez kapcsolódó előnyökkel, például adókedvezményekkel.

Hézagok a világhálón

Romániában az internet-lefedettség alacsonyabb, mint a nyugatabbra fekvő országokban, azonban Bukarestben és a városokban kielégítő, a távmunka elő-

fordulásának csekély volta tehát pusztán ezzel nem magyarázható. Sajnos, éppen azok a térségek vannak a legjobban elmaradva az internethozzáférés tekintetében, ahol a legégetőbb szükség lenne a munkanélküliség csökkentésére.

Ma már többféle európai uniós támogatás is létezik a távmunka bevezetésére. Vannak pályázatok ennek az alternatív munkavégzési formának a népszerűsítésére, de rendelkezésre áll uniós forrás az úgynevezett távmunka-házak létrehozására is, amely különösen a fejletlenebb térségekben jelenthet komoly előrelépést. A távmunka-ház egy olyan, a nyilvánosság elől elzárt irodai infrastruktúrát jelöl, amelyben a munkaadó vállalat földrajzi helyétől távol végzi a munkáját, de a kapcsolat – infokommunikációs eszközön keresztül – folyamatosan megvan. Nyugat-Európában ez már elterjedt megoldás, Közép-Kelet Európában még csak most kezdenek ismerkedni a fogalommal.

Virtuális jelenlét

„Különböző vizsgálatok, összehasonlítások azt mutatták ki, hogy a rész munkaidőben végzett távmunka lényegesen elterjedtebb, mint ennek teljes munkaidős változata, vagyis a munkaadók és munkavállalók ezt az alkalmazási lehetőséget inkább munkaidőkiegészítésre használják” – magyarázta az *ÜzletRész*-nek Votisky Petra. Természetesen a távmunka nem

vezethető be minden munkakörben. Jellemzően azon munkák nem tartoznak a „távmunkásítható” kategóriába, amelyeknél az alkalmazottak helyhez kötött, drága eszközöket használnak, vagy állandó személyes jelenlét, kommunikáció szükséges. Viszont a magas szellemi kvalitású, otthonról dolgozni tudó alkalmazottaknál – a szoftverfejlesztőkénél, illetve a pénzügy vagy a média területén dolgozóknál – jól működik a távmunka. Ezeket túl például az adatfeldolgozás, a telefonos értékesítés és ügyfélszolgálat, a piackutatás, de a HR-feladatok egy része is elvégezhető távolról.

Korlátok csökkentése

„A távmunkához kötődő félelmek nagy része megszüntethető lenne, ha a vállalatok és munkavállalók látnák és megértenék, hogy milyen módon lehet a távmunkát biztonságosan és

kényelmesen alkalmazni. A nagy nemzetközi cégeknél megvan ehhez a know-how, tapasztalat, azonban a kisebb cégeknél ehhez elkelne a külső segítség” – véli Votisky, aki egyben a Dorsum Software üzletfejlesztésért felelős vezetőjeként tevékenykedik.

Elmondása szerint cégnél a nagy távolságok és a speciális munkaerő szükséglet miatt a jövő évben ki szeretnék dolgozni a távmunka-alkalmazás feltételeit IT, HR és folyamatszervezési szempontból is. „Célunk az, hogy a bevált, jó munkaerőt ne veszítsük el egy esetleges költözés, lakhelyváltás miatt, illetve az új munkaerő felvételénél megszüntessük, vagy legalább lecsökkentsük a földrajzi korlátokat. Ez pénzügyileg is kedvezőbb lenne hosszabb távon, illetve könnyebben megtalálnánk azokat a speciális háttérrel rendelkező munkavállalókat, akikre szükségünk van” – magyarázta lapunknak.

Felzárkózó Európa

Bár a távmunka, mint alternatív munkavégzési forma egyre elterjedtebb az EU-ban, még viszonylag újdonságnak számít, ezért részletes statisztikák csak korlátozottan állnak rendelkezésre. Ennek ellenére a fő tendenciákról vannak adatok, melyekből megtudjuk, hogy a távmunka a Skandináv és Benelux államokban a legnépszerűbb. A közép-európai térségben, Csehország kivételével még viszonylag erős az elzárkózás a foglalkoztatás ilyen formájával szemben. Az EU tagállamok 2002-ben egy keretmegállapodást írtak alá a távmunka elterjedésének elősegítésére, mely olyan kérdéseket szabályoz, mint a foglalkoztatási- és munkakörülmények, egészség és biztonság, képzés, illetve a távmunkában dolgozók kollektív jogai. 2009-ben hat ország jelezte, hogy még nem történt meg a keretmegállapodás végrehajtása, ezek között volt Románia is (Ciprus, Észtország, Litvánia, Málta társaságában).

Megdöbbenő jóslatok 2011-re

ÜzletRész

A Saxo Bank hagyományosan minden év végén közzéteszi a világgazdaságot illető *Megdöbbenő előrejelzéseit* – a jóslatokhoz Beke Károly készített háttérlemezést az *Mfor.hu* hasábjain. A dán bank szakemberei 2011-ben a földgáz árának 50 százalékos emelkedésére és az arany további szárnyalására számítanak, emellett a jövő év nagy dobása az lehet, ha az Apple felvásárolja a Facebookot – olvasható a cég közleményében.

1. Az amerikai Kongresszus megvétózza Bernanke QE3-csomagját

2011 második felében a Fed ismét komoly dilemma előtt állhat, hiszen a nagy bankok újra komoly bajba kerülhetnek. Ezek a cégek pedig túl nagyok ahhoz, hogy hagyják őket elbukni. A Saxo Bank szakemberei szerint a Kongresszus megvétózza a Fed további pénznyomtatását (QE3), ezzel

pedig megváltozhatnak a prioritások is az amerikai jegybank számára.

2. Az Apple megveszi a Facebookot

Az utóbbi hónapokban Steve Jobs, az Apple feje több interjúban is arról beszélt, hogy a cég tárgyalásokat folytat a legnagyobb közösségi portállal az együttműködés lehetőségeiről. A tárgyalásoknak azonban eddig nem lett eredménye, Jobs szerint ugyanis a Facebook teljesíthetetlen feltételekkel állt elő. Mindez arra utalhat, hogy az Apple számára egyszerűbb lesz felvásárolni a Facebookot – vélik a Saxo Bank elemzői.

3. 25 százalékkal erősödhet a dollár

A gazdasági növekedés pályája a világ nagy részén egészséges lesz 2011-ben, Kína azonban kivételt képezhet ebből a szempontból – vélik az elemzők. A kínai ipar lassuló növekedése csökkentheti a globális koc-

kázatétvágyat, a japán gazdaság problémái és az eurózóna zavarai pedig vonzóbbá tehetik a dollárt. Ezek a folyamatok pedig 25 százalékkal emelhetik az amerikai dollár indexét, mely 100 fölé emelkedhet 2011 harmadik negyedévének végére.

4. A 30 éves amerikai kötvényhozamok 3 százalékra csökkennek

Részben összefügg az előző jóslattal: a Saxo elemzői szerint az Európai Központi Bank, az Európai Unió és a Nemzetközi Valutaalap nem fogja tudni teljesen orvosolni a perifériás országok adósságproblémáit, ez pedig növelheti az amerikai deviza menekülővaluta-szerepét. A dollár iránti éhség pedig a kötvényhozamok csökkenését hozhatja, 3 százaléki eshetnek a 30 éves hozamok.

5. 25 százalékkal erősödhet a brit font az ausztrál dollár ellenében

Nagy-Britannia 2011-ben visszatér tradicionális értékeihez: keményebben dolgoznak és többet takarítanak meg, ami meglepően erős gazdasági növekedéshez vezethet – olvasható a Saxo Bank előrejelzésében. A másik oldalon Ausztrália lassuló gazdasági növekedéssel néz majd szembe, ahogy Kína egyre erősebben lép a fékre az infláció visszaszorítása érdekében. Az ausztrál ingatlanpiaccal kombinálva ez egy kipukkadni kész buborékra hasonlít, ez alapozza meg az ausztrál dollár 25 százalékos gyengülését a font ellenében.

6. Az olaj először szárnyal, majd nagyot korrigál

Az olaj árának szárnyalását jelenleg fundamentális okok indokolják, a befektetők kedvező makrogazdasági előrejelzései 2011 elején tovább repíthetik a nyersanyagot, melynek jegyzése 100 dollár fölé ugorhat hordónként. Az év további részében azonban fájdalmas

korrekció jöhet az olaj piacán, harmadával eshet vissza az ár – vélik a Saxo szakemberei.

7. 50 százalékkal emelkedik a földgáz világgazdasági ára

Az elmúlt két évben a világgazdasági válság jelentősen visszavetette a földgáz iránti keresletet. A Saxo szakemberei szerint több dolog is a drágulás irányába mutat: történelmi olcsónak mondható a gáz az olajhoz és a szénhez képest, a növekvő ipari felhasználás, illetve a növekvő amerikai gázexportra vonatkozó javaslat a befektetők számára is vonzóvá teheti a nyersanyagot, aminek következtében akár 50 százalékkal is emelkedhet a világgazdasági ár.

8. 1800 dollárig emelkedhet az arany ára

Az amerikai gazdaság kedvező kilátásainak köszönhetően tovább éleződhet a devizaháború a világban. Az amerikai kereske-

delmi hiány tovább nőhet, ami a nyersanyagok árára lehet kedvező hatással. Ez pedig a Saxo elemzői szerint 2011 végére 1800 dollárig repítheti az arany árát.

9. Történelmi rekordszintre emelkedik az S&P 500 index

A Fed jövőre további likviditást pumpál majd a piacra, ez pedig vásárlásra ösztönözheti a befektetőket. Emellett az amerikai háztartások elkezdhetnek végre költeni, ami részvényportfóliójuk növekedését hozhatja. A Saxo Bank szakemberei szerint az S&P 500 index 2007-es csúcsa fölé emelkedhet, egészen az 1600-as szintig megnyílnak az útjai.

10. Az orosz RTS index 2500 pontig emelkedik

Részben az olajár további emelkedésére alapozzák azt a véleményüket a Saxo elemzői, hogy az orosz tőzsde RTS indexe közel megduplázódik 2011-ben, így 2500 pontig emelkedhet.

Afrikában „gyarmatosít” a dekolonizáló Kína

Kína az elmúlt évtized során elképesztő mértékben növelte afrikai befolyását, mely egyrészt potenciális konfliktusforrást jelent Washingtonnal szemben, másrészt a régió jövőjére is ambivalens hatással lehet.

Kitekintő

Kína afrikai gazdasági és politikai befolyása az elmúlt évtized során elképesztő mértékben megnőtt, bár itteni jelenléte korántsem új keletű jelenség, a szoros kapcsolatot gyökerei az 1955-ös bandungi konferenciáig nyúlnak vissza, amikor Peking elkötelezte magát a dekolonizáció támogatása mellett. Ezen elv mentén Peking az 1960-as–1970-es évek során számos afrikai függetlenségi mozgalmat támogatott.

A dekolonizáció, illetve a hidegháború időszakának lezárulta után Kína gazdasági felemelkedésével párhuzamosan az ideológiai megfontolások helyett a gazdasági érdekek váltak Peking Afrika-politikájának a fő mozgatórugójává. Habár a pekingi diplomácia a mai napig hajlamos a harmadik világ szószólójaként fellépni a nemzetközi szinten, az ország az elmúlt évtized során elképesztő mértékben növekvő afrikai jelenléte elsősorban a kínai gazdaság növekvő energia- és nyersanyagigényeivel van összefüggésben. Peking számára a kiaknázatlan nyersanyagkincsekben gazdag kontinens kitűnő partner gazdasága hatalmas és egyre növekvő szükségleteinek kielégítésére, a Kínába irányu-

ló afrikai exportot döntően az olaj, a különböző érc, illetve a fa adja. Mindezekért cserébe a kínai vállalatok jelentős szerepet játszanak az afrikai infrastruktúrális beruházások kivitelezésében és finanszírozásában, valamint a kontinensre beáramló működőtőke jelentős (mintegy 30-40 milliárd dolláros) része is a kelet-ázsiai országból származik. A gazdasági kapcsolatok mélyülését jól jelzi, hogy Peking alig egy évtized alatt a kontinens legfőbb kereskedelmi partnerévé vált: míg 1999-ben a kínai–afrikai kereskedelem értéke mindössze 6,5 milliárd dollárra volt tehető, addig 2010-ben várhatóan meghaladja majd a 100 milliárd dollárt.

Pekingi konszenzus

Kína terjeszkedését számos afrikai vezető a gazdasági haszon mellett politikai szempontból is üdvöztetik találja, hiszen Peking a nyugati országokkal – elsősorban az Egyesült Államokkal – ellentétben nem köti politikai és emberi jogi feltételekhez gazdasági–kereskedelmi viszonyait. A keletiek ráadásul kifejezetten nagy lehetőséget látnak a Nyugat által szankciókkal sújtott afrikai országokkal való kapcsolatépítésben, mivel ezen államokban

Peking Afrika-politikájának fő mozgatórugójává az ideológia helyett a gazdasági érdekek váltak

a kínai olajcégeknek nem kell megküzdenniük az üzleti szempontból fejlettebb multinacionális vállalatok jelentette konkurenciával.

A belügyek iránti közömbösség mellett Peking egy feltevélt mégis szab a vele kereskedelmi kapcsolatra lépő afrikai államokkal szemben: az érintett országoknak Tajvan fennálló diplomáciai és gazdasági kapcsolatainak fel-

politikája e téren is igen sike- res, mivel a kontinensen jelenleg már csak négy kis ország ismeri el a Kínai Köztársaságot, azaz ismertebb nevén Tajvant.

A virágzó kereskedelmi viszonyok ellenére Kína terjeszkedését rengeteg kritika éri. Az afrikai bírálatok fő forrása, hogy Peking megköveteli a kereskedelmi kapcsolatok kölcsönösségét, azaz a helyi piacok kínai áruk előtt

való megnyitását, mely igen érzékenyen érinti a helyi ipart. Szintén vitás pont, hogy a belügyekbe való be nem avatkozás a jövőben visszaüthet, hiszen az oly sok afrikai országra jellemző politikai instabilitás hosszú távon veszélybe sodorhatja a kínai befektetéseket is, emellett sokan azt is Kína szemé- re vetik, hogy üzleti praktikáival tovább fűti az egyébként is elharapózott korrupciót.

Új gyarmatosító?

Sokan úgy vélik továbbá, hogy a korábban a dekolonizáció lelkes támogatójának számító Peking az elmúlt évtized során bizonyos szempontból maga is gyarmatosítóvá vált Afrikában: ezen megközelítés szerint Kína „kiszákmányolja” a kontinens erőforrásait, illetve függésbe taszítja a vele kereskedelmi kapcsolatra lépő országokat. Mindezeket túl a kínai befolyás elsősorban az emberi jogok, illetve a fegyverkereskedelem kérdésköréit illetően sokott nemzetközi ösztönzés alá kerül. Akárcsak otthon, a kínai cégek Afrikában sem fektetnek túl nagy hangsúlyt az emberi munkakörülmények biztosítására, ráadásul sok esetben Ázsiából importálják a munkásokat.

Peking afrikai jelenlétének kétségkívül legkényesebb területe a fegyverkereskedelem. Habár a kínai fegyverexport mértéke a hivatalos adatok, illetve a nem hivatalos eladásokra vonatkozó becslések szerint is jelentősen elmarad az Egyesült Államokétól, a jelentősen kisebb értékű eladások egyik oka, hogy Kelet-Ázsiából jellemzően olcsóbb könnyűfegyverek áramlanak Afrikába (például gépfegyverek, gránátvetők), míg Amerika „komolyabb” és drágább hadianyagokat szolgáltat. Miután az Egyesült Államok továbbra is a demokratizálódás, illetve a kapitalizmus mentén képzeli el Afrika felemelkedését, a kontinensen érzékelhető növekvő kínai befolyás annak természetéből fakadóan potenciális konfliktusforrás Washington és Peking között.

Jövedelmező információs szupersztráda lehet Románia?

Farkas István

„A romániai információs technológiai (IT) szektor 2010-ben körülbelül 9,1 millió dollár értékben állított elő számítógépes hardvereket, 107,7 millió euró értékben szoftvereket, 336,2 millió euró értékben nyújtott általános számítástechnikai szolgáltatásokat belföldi gazdasági és kulturális tevékenységek számára, emellett 70,5 millió euró értékben juttatott szolgáltatásokat külföldre. Ez összesen 523,5 millió eurót érő produkció” – sorolja az *ÜzletRész* megkeresésére a hazai IT-ágazat legfontosabb számait Dana Samson, az International Data Corporation (IDC) vezető elemzője. A globális IT, távközlési és technológiai felhasználói piacok vezető információs szolgáltató cégének hazai szakembere hangsúlyozza: a Romániában használt hardverek oroszlanrésze még mindig külföldről származik (az itthon használt számítástechnikai eszközöknek alig két százaléka készül hazai gyárakban), de szoftverfelhasználás tekintetében nagyjából egyensúly áll fenn, a helyi piacot fele-fele arányban uralják az import és az országban előállított programok. Az IT-szolgáltatások esetében azonban már jobban áll Románia: az országban folyó kulturális és gazdasági tevékenységek számára „szállított” számítástechnikai megoldások 95 százaléka származik hazai erőforrásokból. A piac befogadóképessége – azaz a külföldről behozott árukra és szolgáltatásokra fordított kiadásokkal együtt – azonban jóval nagyobb: másfélmilliárd euróra rúg.

A fejlődés élvonalában

Az IDC lapunknak nyilatkozó szakembere úgy véli, ahhoz képest, hogy Románia csak az utóbbi évtizedben kezdett el számottevően fejlődni az információs technológia terén, viszonylag jól behozta a lemaradását. Bár IT-ágazata jóval alulmarad az európai piacvezetőkével – Németország, Nagy Britania és Franciaország – szemben, a közép-kelet európai térség országai közül itt találkozzunk az egyik a legdinamikusabb fejlődéssel.

Két évvel ezelőtt a végfelhasználók világszerte körülbelül 1,07 trillió, tavaly pedig mintegy egy trillió eurót költöttek globálisan informatikára. Idén, a válság ellenére lassú, legtöbb hét százalékos növekedésben reménykedhet a szektor. Ebből a legnagyobb részesedés az Amerikai Egyesült Államokat és az Európai Unió államait illeti melyek szinte egyenlő arány-

ban, 35 illetve 32 százalékban részesednek a piacból. Őket Japán (körülbelül 15 százalék), Kína (megközelítőleg öt százalék) és India (3 százalék körül) követi. A felmérések szerint különösen jó évet zár a félvezetőipar, ahol idén mintegy 228 milliárd eurós forgalmat prognosztizáltak – a szám történelmi csúcst jelent – , a szilíciumipar legnagyobb óriása 2010-ben is az Intel maradt a piaci részesedés 13,8 százalékkal, a második helyezett a Samsung lett, 9,4 százalékos részesedéssel.

Siker, IT-kultúra nélkül

A hazai információs technológia piacán bekövetkezett látványos számítástechnikai robbanás az elemzők szerint egyértelműen a külföldi befektetőknek köszönhető és csupán nagyon kis mértékben köthető belső erőforrásokhoz. „Elég kevés romániai vállalat van, amelynek a fő tevékenységi területe a digitális technológia, és más gazdasági profilú cégek közül is eléggé kevesen fektetnek be az IT-fejlesztésbe, annak ellenére, hogy hatalmas igény lenne erre. Ez a magyarázata annak, hogy az IT-piac tőkéjének legnagyobb része külföldről származik” – magyarázza az *ÜzletRész* az IDC vezető elemzője. Hozzátette: a privatizáció után felgyorsult a számítástechnológiai fejlesztés, és bár eléggé nagy eltéréseket figyelhetünk meg állami intézmények és magánvállalatok között, a legtöbb romániai menedzsernek még nincs megfelelő IT-kultúrája.

Elsőosztályú román HR

A lapunk által megkérdezett IT-szakembereknek egyaránt az a tapasztalata, hogy úgy a hazai, mint a külföldi cégek pozitívan nyilatkoznak a Romániában talált humán-erőforrásról, így egyértelműen ők vonzzák legjobban a külföldi befektetőket. Az elemzők meglátása szerint sokkal több multinacionális cég választja azt, hogy Romániában nyisson irodát, mint ahányan Magyarországon, Lengyelországban vagy Csehországban mellett döntenek. „Míndezt annak ellenére teszik, hogy a hazai gazdasági viszonyok sokkal kedvezőtlenebbek Romániában, mint másutt, ahol ráadásul számos kedvezményben is részesítik a számítástechnikai fejlesztéssel foglalkozó cégeket” – magyarázza az *ÜzletRésznek* Valerica Dragomir, a Román Szoftveripari és Szolgáltatási Szövetség ügyvezető igazgatója. Szerinte Romániát nem szabad olcsó munkaerőforrásnak sem tekinteni, ugyanis az IT-

szektorban dolgozók az említett államokban sem kapnak jelentősen több fizetést, mint amennyit az itthoniak.

Versenyképes szürkeállomány

Égry János, az Evoline menedzsere is osztja Dragomir véleményét. „A szoftverfejlesztéshez nem kell más, mint 'szürkeállomány', s abból Romániában nincs hiány” – fogalmazott az *ÜzletRésznek*. A szakember úgy látja, hogy egy nagyon éles verseny folyik az elsősegért

kai felhő”, tulajdonképpen az online szoftverszolgáltatók összességét jelenti – a szerző megj. fejlődik a legdinamikusabban, és ennek a dinamikának a fenntartásához igényelnek jelenleg minél több szakembert” – jelentette ki az *ÜzletRésznek* Todi Pruteanu. A Microsoft Románia stratégiai menedzserétől azt kérdeztük, hogy jelenleg az IT-szektor mely részének van a legnagyobb szüksége szakemberekre, innovatív fejlesztésre. Pruteanu úgy véli, a szakemberek számára a közösségi oldalak is hatal-

munkára” – érvel Bálint. Hangsúlyozza: egyre több nyugati cég felismerte már, hogy az idővesztés többbe kerül, mint a kínai és a kelet-európai munkaerő óradíja közötti különbség.

„A jövőre nézve fontos, hogy Romániában megtartsuk az ár adta előnyünket, úgy a világgpiacon, mint a régióban. Ezen felül pedig a tapasztalatszerzés a legfontosabb. Öt-tíz évünk van arra, hogy specifikus domain-tudást honosítsunk meg a hazai piacon, és később erre építsük a kutatást és a fejlő-

a bruttó hazai termék (GDP) 434, az IT-ipar bevétele 378, az adókból és illetékekből befolyó összeg pedig 66 millió euróval növekedne, mi több, mintegy 3700 új munkahely is létesülne” – hangsúlyozta érdeklődésünkre Dana Samson. Az IDC szakembere elmondta: a szoftveralkalmazkodás tavaly mintegy 139 millió euróval kurtította meg a román IT-szektor. Jó hírként könyveli el, hogy bár nem számottevően, de mindenképp csökkenőben van a kalózkodás mértéke. „Míg 2003-ban a felhasznált szoft-

A kalózkodás több millió dolláros léket üt az információs technológia piacán

Románia, Kína, India, Ukrajna és Oroszország között. „Ezt a versenyt az dönti el, hogy a kormányok mennyire segítik IT-iparukat” – hangsúlyozza Égry, aki elképzelhetőnek tartja, hogy egy tíz éve elindított támogatási stratégiának vagyunk a részesei, mely mostanra érett be. A menedzser azonban figyelmeztet: Romániának figyelnie kell arra, hogy egy világverseny résztvevői vagyunk, melyben más országok is kedvezőbb helyzetbe hozhatják magukat azáltal, hogy lecsökkentik a költségeket.

„Úgy gondolom, a piacon egyelőre még van hely. Bár a munkaerőpiacon van bizonyos szintű konkurencia, országos szinten nincsen nagy versengés a cégek között” – válaszolta Erdély egyik legnagyobb szoftverfejlesztő cégének szakembere arra a kérdésünkre, hogy a hazai IT-szektornak mennyire jelent kihívást a nyugatról jövő óriások megtelepedése.

Microsoft: „felhős” kihívás

„Megfigyeléseim szerint jelenleg az úgynevezett „cloud computing” („informati-

mas kihívást jelentenek, és mind az ott történő reklámozás, mind pedig a számukra fejlesztett alkalmazások területén hatalmas a felülvizelés. „Ez nagyon fontos időszak a számítástechnikának, de reméljük, hogy lépést tudunk tartani ezzel a megújulás-hullámmal” – hangsúlyozta lapunknak a Microsoft szakembere.

Iparosmunka jó áron

A szektorban dolgozó programozók úgy vélik, Kelet-Európának a legnagyobb vonzereje – legalábbis Nyugat számára – a földrajzi és kulturális közelség. Bálint Tamás az Evoline szakembere egyszerű példával szemlélteti, hogy globalizált világunkban – a közhiedelemmel ellentétben – milyen mértékű akadályokat szülhet a földrajzi távolság. „A német fejlesztő elkészül egy szoftverrel, amikor a kínai tesztelő még javában alszik. Reggel felkel, leteszteli a kapott programot, talál néhány hibát, azokat elküldi a fejlesztőnek. Most azonban a fejlesztő alszik. Reggel felkel, kijavítja a hibákat és így tovább. Ha még van néhány iteráció, akkor elrít meg a hét egy néhány óras

dést” – teszi hozzá Birtolon György, az Evoline vezető programozója, aki szerint az ország árelőnye idővel felémesztődik. Elmondása szerint Romániában a legtöbb informatikus „tisztos iparosmunkát” végez IT- vagy szoftverfejlesztési szolgáltatás címszó alatt. „Ma ebben térül meg a befektetés a leg hamarabb. Hosszútávon a szakosodás és a specifikus domain know-how honosítása kell hogy legyen a cél” – vetíti előre a jövő informatikai trendjeit Birtolon. Szerinte oktatási intézményeink nem tartják a lépést a piaccal, ami veszélybe sodorja a jól képzett informatikus-utánpótlást. „A megoldás az egyetemeken és IT-cégek közötti közös projektekből van” – véli.

Megrontó kalózkodás

Az IDC lapunknak bemutatott felmérése szerint az IT-szektor legnagyobb megrontója a kalózkodás, mely több millió dolláros léket üt az információs technológia piacán. „Amennyiben Romániának sikerülne négy éven keresztül folyamatosan évi mintegy 2,5 százalék alá szorítania a szoftveralkalmazkodást,

verek 73 százaléka volt illegális, addig tavaly 65 százalékra csökkent ez az arány” – tudtuk meg Samsontól, aki szerint tavaly Közép-Kelet Európában is 64 százalékban használtak kalózszoftvereket.

A hazai végfelhasználók azonban teljesen más állásponton vannak. „Bár mióta az eszem tudom, Windows-felhasználó vagyok, nem tartom annyira nagy dobásnak, hogy fizessék is érte. Megszoktam a kezelői felületét, ezért töltöm le a kalóz-verzióit. Ha fizetésre kényszerítene a szoftverrendőrség, az orruk előtt távolítanám el a merevlemezemről Bill Gates rendszerét. De egyelőre így nyelmem, és csak végszükség esetén váltok” – fogalmazott lapunknak egy őswindowsos, aki még soha egyetlen szoftvert sem vásárolt meg. Kovács Gábor vállalkozó azonban úgy véli, mivel cége van, nem kockáztathat az illegális programok használatával. „Most, hogy az állam minden alkalmat megragad arra, hogy büntetéseket osszon, épp az hiányzik, hogy pottom pár száz lejtért ezeket fizessék” – érvel lapunknak a legális szoftverhasználat mellett.

Több, mint jószomszédi viszony

Interjú Bogár Ferencsel, Magyarország bukaresti nagykövetségének külgazdasági attaséjával

A román-magyar gazdasági kapcsolatoknak lassan sikerül megfordítaniuk a válság által okozott csökkenő mutatókat, annyira, hogy a kereskedelmi forgalom már az idei év elejétől folyamatosan egy 15-20 százalékos növekedési pályára állt. Bogár Ferenc magyar külgazdasági attasé szerint a magyarországi cégek épp a recesszió hatására kezdtek el élénkebben érdeklődni a romániai piaci lehetőségek iránt. Erdélynek nagy szerepe van a határon túli befektetők idecsalogtatásában, hisz a tapasztalatok szerint sok cég úgy kezdi romániai kapcsolatépítését, illetve piacralépését, hogy először a magyarul lakta területeken próbálja megvetni lábát – hogy az ottani tapasztalatok és a kialakuló üzletmenet alapján terjeszkedhessen tovább az országban.

Antal Erika

► **Ön a Nemzetgazdasági Minisztériumot képviseli a követségen belül, illetve a Magyar Befektetési és Kereskedelemfejlesztési Ügynökséget, jelenlegi nevén az ITDH-t. Miben áll gyakorlatilag egy külgazdasági attasé feladatköre?**

– Az államközi minisztérium közötti kapcsolatok kezelésén túl a magyar cégek piacra jutását, vásári megjelenését, illetve tőkebefektetési szándékait segítjük általános információkkal, tanácsadással. Emellett az erdélyi nagyvárosokban megtalálható vidéki irodáinkon keresztül helyi információkkal is szolgálunk az érdeklődő befektetőknek. A kinevezésem öt évre szól, ugyanis általában ennyi időre szól egy ilyen megbízás.

► **Hogyan jellemezné általában a Románia és Magyarország közötti gazdasági kapcsolatokat?**

– Ezen a területen hagyományosan kitűnő és nagyon élénk az együttműködés a két ország között. Természetesen a gazdasági válság ezeket is érintette – főként a kereskedelmi forgalmat –, de a 2009-ben tapasztalható visz-

száesés mégis egy elfogadható szinten maradt. Mivel a recesszió átlagosnak volt mondható, az alacsonyabb mutatók sem rontottak kereskedelmi partnerségünkön. Ennek alapján Románia esetében Magyarország egyike az öt legfontosabb partnernek – és hasonlóan, Budapest számára Bukarest is az első tíz között szerepel. Sőt, ha csak a magyar exportot nézzük, Románia az ötödik helyen áll.

► **Sikerült a gazdasági válságnak „beleszólnia” ebbe az együttműködésbe?**

– A válság előtt, 2008-ban a második legnagyobb exportpiacunk volt Románia, ami jelzi, hogy ezek a kapcsolatok túlmutatnak egy egyszerű jószomszédi viszonyon. Kapcsolatrendszerünk igen sokrétű és nagyon dinamikusan fejlődött, annyira, hogy a tavalyi csökkenő tendencia teljesen megfordulni látszik. A kereskedelmi forgalom már az idei év elejétől folyamatosan egy 15-20 százalékos növekedési pályára állt, tehát úgy néz ki, hogy a gazdaság szereplői, a cégek magukra találtak a válság után. Megítélésem szerint éppen a válság hatására, illetve a vál-

ság ideje alatt volt tapasztalható a magyar cégek érdeklődésének növekedése a romániai piaci lehetőségek iránt.

► **Melyek azok a gazdasági ágazatok, amelyek prioritást élveznek?**

– Románia európai uniós csatlakozása után a mezőgazdasági és élelmiszeripari szektorok futottak fel látványosan, miután itt megszűntek azok a korlátozások, amelyek visszafogták a forgalmat és ezt a magyar cégek nagyon jól ki tudták használni. Ugyanakkor az építőipar és a környezetvédelmi beruházások területe teljesítettek nagyon jól.

► **Romániában általában Bukarest és környéke a legvonzóbb a külföldi befektetők számára. Magyarországi vállalkozások esetében beszélhetünk-e egy hangsúlyosabb erdélyi irányultásról? Létezik-e olyan tendencia, mely szerint például Székelyföld vonzóbb lenne, mint a román főváros?**

– A magyar cégek számára az erdélyi vagy határmenti területek alapvetően nagyon jó ugródeszkát jelentettek a romániai piaci terjeszkedésük szempontjából, hiszen

A szerző fényképe

ezen egyrészt logisztikai szempontból könnyebben elérhetőek, másrészt a nyelvi azonosságnak köszönhetően megkönnyítik a kapcsolattartást. Ebből kifolyólag azt tapasztaljuk, hogy sok cég úgy kezdi kapcsolatépítését, illetve a piacralépését Romániában, hogy először az erdélyi területeken próbálja megvetni a lábát, hogy az ottani tapasztalatok és a kialakuló üzletmenet alapján terjeszkedhessen tovább az országban. Persze vannak azért olyan cégek, amelyek rögtön Bukarestet veszik célba – ez azonban értelemszerűen nagyobb költséggel jár és sokkal kiterjedtebb kapcsolatrendszert is feltételez. A fővárosba érkezőknek fokozottabban számolniuk kell a nyelvi nehézségekkel, illetve a konkurenciával is. Mindent összevetve, úgy vélem, hogy annak a jellemző, magyar kis- és középvállalati szektornak, amelynek Románia piaci lehetőséget jelent, az erdélyi területen való első megjelenés a fő indulási pont.

► **Hogyan jellemezné a Romániában jelenlévő magyarországi cégeket?**

– Magyarország, illetve ezen belül a cégek jellemzően nem tőkeexportőr pozíciót töltenek be, ugyanakkor nagyon szép eredményeket értünk el e tekintetben éppen Románia vonatkozásában: az országban több mint tízezer magyar tőkerészesedésű vegyes vállalat működik és a beruházások értéke is meghaladja már az egymilliárd eurót. Viszont ez a nagy cégszám mutatja, hogy sok kis alaptőkével létrehozott vállalat jött így létre, melyek óvatosan ugyan, de dinamikusan működnek. A magyar cégek romániai „mozgása” nem is hasonlítható össze például az osztrák, vagy olasz cégek megjelenésével, ahol az „otthoni” tőkeellátottsági háttér sokkal nagyobb és biztosabb.

► **A Romániai Magyar Üzleti Egyesület marosvásárhelyi konferenciájának egyik előadásán elhangzott az a félig vicces kijelentés, hogy Románia és Magyarország mintha abban versengnének, hogy ki legyen a rosszabb. A tapasztalatok szerint azonban a magyar cégek aktívabban vannak jelen a román gazdaságban,**

mint fordítva. Meg tudná ezt erősíteni?

– Bár Magyarországra sem jellemző a tőkeexporti helyzet, ez Romániáról még kevésbé mondható el, hiszen itt a strukturális reformok, a cégek működésének stabilizálása fáziskésében van Magyarországhoz képest – ebből kifolyólag a magyar vállalkozások valóban sokkal aktívabban a román piacon, mint viszont. Azzal mindenki tisztában van, hogy mindkét gazdaság számára a környező országok jelentik az elsődleges célpiacon, mivel logisztikai, illetve tőkehatékonysági szempontból könnyebben elérhetőek. Úgy vélem, ha végbemegy a romániai gazdaság konszolidálása a válság után és az ország valóban egy tartós és fenntartható növekedési pályára állhat, akkor ezt értelemszerűen a cégek is megérik és egyre több lehetőségük lesz arra, hogy nagyobb számban jelenjenek meg a külföldön, köztük Magyarországon is. Ebben természetesen partnerek vagyunk, mert a kölcsönös tőkemozgásban, vagyis a külföldi befektetésekben a két állam egyaránt érdekelt.

HIRDETÉS

Ez az Ön reklámjának a helye

...mert az üzletnek mennie kell...

Reklámajánlatok, személyre szabott hirdetési árak: +40-31-405-4088
e-mail: office@maszol.ro

Válságkezelés német hitelekkel

Közel ezer kisvállalkozót segített kisebb-nagyobb kamatmentes hitelekkel a lassan két évtizede működő Szatmárnémeti Német Alapítvány, melynek tevékenysége több megyére kiterjed. Bár a legnagyobb kölcsön összege sem haladhatja meg a húszezer eurót, a vállalkozók bármilyen összeget értékelni tudnak, különösen az indulásnál vagy egyéb nehéz helyzetekben.

Sike Lajos

„Az, hogy az alapítványnak ilyen nehéz gazdasági helyzetben is van pénze a kedvezményes hitelekre, egyrészt az alapító német kormányának köszönhető. A rendelkezésre álló keretösszeg másik részét viszont a korábban felvett és visszafizetett kölcsönök teszik ki” – magyarázta az *ÜzletRésznek* Josef Hölczi ügyvezető igazgató. Elmondása szerint éves szinten ez utóbbi pénzforgás jóval nagyobb, a legutóbbi pályázati kiíráson például tizennyolc pályázó kapott ebből az alaphoz, míg a frissen érkezett kormányzati pénzből csupán hat támogatást fedeztek. „Valójában minden összeg a német kormánytól származik, mely elsősorban azzal a céllal érkezett, hogy a német származású kisvállalkozókat támogassa. A gyakorlatban azonban kritériumrendszerünk sokkal összetettebb, mert bizonyos prioritásokat leszá-

lítva nem teszünk különbséget a pályázók között, csak az a fontos, hogy szakmailag is jól megfogalmazott, megvalósítható projektet nyújtsanak be” – fűzte hozzá Hölczi.

Raadás az igyekvőknek

Mint megtudtuk, nem csupán egyszerű hitelről van szó: vannak vállalkozók, akik kétszer-háromszor is részesültek a kamatmentes kölcsönben. Akik bizonyíthatóan hatékonyan használták fel az előzőt, újabb hitelért folyamodhatnak – ezt támogatja az alapítvány. „Akadnak szép számmal olyanok, akik ezt kiérdemlik” – fogalmazott az igazgató, a tárgyilagosság kedvéért azonban hozzátette, a vállalkozók mintegy öt százaléka nem tudja fizetni a kölcsön részleteit. Szerinte ez az arány így is messze jobb, mint a banki hitelek törlesztési nem tudók ará-

A bedőlő hiteleinek aránya az alapítványnál messze jobb, mint a banki kölcsönök esetében

nya, ráadásul nyugati mércével mérve is elfogadhatónak számít. Korábban mindössze egy-két százalék volt a fizetéseketlené váló vállalkozások száma, az elhúzó válság azonban többen kedvezőtlenül érintett. Néhány pékség, szabóság, húsfeldolgozó kénytelen volt lehúzni a rolót, miután nem bírta a versenyt a nagyokkal – Hölczi szerint azonban a kedvezményezett vállalkozások nagy többsége talpon maradt.

„Géppé tett” kölcsönök

Az igazgató úgy látja, a hitelkérelmek sokat elárulnak az ország és a régió állapotáról: eleinte nagyon sokan mezőgazdasági termelésre igényelték a kedvezményes kölcsönt, melyet jórészt gépesítésre költöttek (a Német Alapítvány támogatásával például mintegy 250 traktort vásároltak). Ma messze a szolgáltatás ágazata dominál,

ezen belül is mindinkább a minőségi felszerelésre fordítják a felvett összegeket. „Előtérbe kerültek a környezetkímélő technikák és a költségtakarékosabb megoldások minden vonalon. Például autószerelő olyan mosó-berendezést vesznek, amely a meglévőnél megbízhatóbban üzemel, gazdaságosabb, jóval kevesebb vizet és energiát fogyaszt. A magánpraxist folytató orvos korszerű ekográfiát vásárol, mely

minden szempontból jobban segíti munkájában” – sorolja a példákat az alapítvány ügyvezetője.

Szárnyaszegett lendület

Kérdésünkre, hogy szolgált-e meglepő tanulsággal a válság, Hölczi elmondta, hogy a korábbiaknál kevesebb fiatal keresi fel az alapítványt, ugyanakkor több az idősebb visszatérő. Szerinte a fiatalok mintha jobban megjedtek volna a krízis negatív hatásaitól és kevésbé vállalkoznak – ezzel is összefügg, hogy a legfrissebb pályázati kiírára csak ötvenen jelentkeztek, míg máskor kétszer annyian voltak. „Az gondolhatnánk, hogy a válság okozta pénztelenség miatt még többen keresik az induláshoz vagy kilábaláshoz szükséges kamatmentes hiteleket. Ez annál meglepőbb számunkra, mert a fiatalok eddig is kedvezményezettjeink voltak: ha egy 25 éves és egy 50 éves pályázott egyazon témában, a fiatalabb javára döntöttünk. Bár ezen jövőre sem változtatunk, drágábbá válik az általunk nyújtott kölcsön. Németországi patronusaink javasolták, hogy az új pályázóknál vezessük be az ötszázalékos kamatot, ami csak fele vagy harmada a banki kamatoknak, mert ez jobban ösztönöz a törlesztésre” – summázta az igazgató.

Coach Corner 3.

Az érzékenységi és emberi potenciál fejlesztése

Sorozatunkban olyan kérdéseket igyekszünk körüljárni, mely minden vállalkozás életére nézve lényeges témákat vet fel – elősegítve a működés hatékonyságát és sikerességét. Az összeállítást – számos piacvezető multinacionális vállalattal való együttműködésére alapozva – Incze Sándor készítette, a nemzetközi M&Co Europe képzési- és tanácsadó cég romániai ügyvezető igazgatója.

Szimpátianyérés, kapcsolatmenedzselés, információnyerés és jogérvényesítés – e négy viselkedésforma elsajátítása átütő sikereket ígér az üzleti életben tevékenykedők számára. A SPID® módszer épülő tréning forradalmian új távlatokat nyitott meg a készség- és szervezettefejlesztés terén egyaránt. Az elsősorban kommunikációra összpontosító módszer megalkotásának kiindulópontja az, hogy napjainkban egyre nagyobb igény mutatkozik az új-szerű, illetve más-szemléletű kommunikációs technikák alkalmazására. Ez a jelenség főként annak köszönhető, hogy a „hagyományos” módszerek, kommunikációs panelek már java-

részt beépültek a tréninglátozók viselkedésébe.

A SPID® módszer elsősorban Carl Rogers elméletéből építkezik: az ő nevéhez fűződik az úgynevezett encounter csoport fogalma, ahol a cél már nemcsak az önmagunk megismerése, hanem ezen túllépve, az emberi erőforrások feltárásával, az érzékenység és az emberi potenciál fejlesztése. Maga az elnevezés a kommunikációban használható négy kardinális magatartásformát, stratégiát foglalja magába - a SPID kifejezés ezek kezdőbetűinek összeolvadásából áll össze.

Az S betű jelentése a szimpátianyérés – ez a fajta viselkedés kiemelt fontosságú a különböző interakciós helyzetek sikeres kimenetel-

ében. Megalkotásának alapjait, a Rogers által bevezetett kliensközpontú pszichológia, amely olyan intuitív és empatikus viselkedésmódot javasol, amelynek segítségével az egyén érdekeltté teheti interakciós partnerét az események céljai szerinti alakulásában. A hatékony szimpátianyérés viselkedés egyfajta magatartás, beállítottság, melynek döntő hatása van a kommunikáció minőségére. Ez a viselkedésmód minden emberben fejleszhető, sőt stabil személyiségvonássá is válhat, ezáltal jelentősen javítva az üzleti sikerességet.

A P betű jelentése a partneri kapcsolatmenedzselés. A P-típusú helyzetekben a viselkedés valamely kapcsol-

at megteremtésére, fenntartására, fejlesztésére vagy visszaszorítására irányul. A kapcsolatmenedzselő viselkedés több szempontból jelent újítást az üzleti kommunikáció terén. Elsősorban azt az általános tendenciát próbálja megváltoztatni, miszerint az emberek az üzleti kommunikációs helyzetekben hajlamosak a „győztes-vesztes” fogalom-párral gondolkodni, és ezáltal inkább az eszközökre összpontosítanak, mintsem a célokra. Emellett a „manipuláló” kommunikációval szemben a hiteles kommunikáció fontosságát hirdeti, ami a különböző interakciós helyzetekkel kapcsolatos érzések, gondolatok alkotó módon való kifejezését jelenti. Abraham Maslow humanisztikus pszichológus szavaival élve: a hiteles kommunikáció esetén „a hamisság nullára csökken”. Minden fejlődő, változó illetve versenyigényeket támasztó szervezetben elkerülhetetlenek a súrlódások, konfliktusok. A hatékony kapcsolatmenedzselő viselkedés elsajátítása hozzásegít

ti az egyént, hogy a konfliktushelyzeteket ne elkerülje, hanem irányítsa és a szervezet érdekében hasznosítsa.

Az I betű jelentése, az információnyerő viselkedés. Ennek fő eleme a partner – számunkra fontos – megnyilvánulásainak célzott megerősítése a szükséges mértékben és irányban, és a megszületett közlések korrekt dekódolása. Az említett tényező olyan tulajdonságokat követelnek az egyéntől, mint az aktív, tudatos hallgatás, valamint a verbális és non-verbális csatornák összevetésének képessége. Ezen viselkedéstípus fejlesztésére irányuló igényt alátámasztják a kommunikáció terén végzett kutatások, amelyek szerint az üzleti élet szereplői mintegy tíz százalékaról mondható el, hogy jó hallgató. Az információnyerő magatartás ugyancsak fejleszhető személyiségvonás, és mint kommunikációs stratégia a hatékony üzleti tárgyalás egyik alappillére képezi.

A D betű jelentése a jogérvényesítés. Ez a magatartás elsősorban az olyan szituáci-

ókra jellemző, amikor az egyén legfőbb célja érdekének érvényesítése. A jogérvényesítő magatartás Richard Ryan öndetermináció, illetve Carl Rogers önaktualizáció fogalmára támaszkodik. A jogérvényesítő személy tisztában van jogaival, képes az érvényesítésére és hatékonyan tud kezelni olyan helyzeteket, amikor nem kell mondani, kísértést kell elhárítani, vagy éppen kritikára kell reagálni. Az ilyen ember nem egy bizonyosfajta személyiséget képvisel, hanem sokkal inkább egy működési formát, amelyet bárki magáévá tehet, aki hajlandó ilyen módon élni.

A leírtakból következik, hogy a SPID® módszer a kommunikáció bármely területén az eredményesség irányába fejleszti az egyént, legyen az tárgyalástechnika, értékesítés, vagy vezetői kommunikáció. Ez a fajta tréning főként azért népszerű a vezetők körében, mert egyrészt magasrendű a rendszer szakmai hitelessége, másrészt jól bizonyítható, adminisztrálható az egyén fejlődése.

Fornetti: a látványosan felfutó magyar látványpékség

Nemzetközi porondralépésekor az elsők között célozta meg a román piacot a magyarországi Fornetti vállalkozás, mely látványpékségeivel rövid idő alatt több kontinensen is sikereket aratott. Bár a cég péksüteményeivel 27 országban van jelen, Románia – Ukrajna és Szlovákia mellett – az egyik legnagyobb üzleti partnernek számít. A romániai jelenlétéről, sajátosságokról és fogyasztási kultúráról Vidács Gyulával, a Fornetti Európa Kft. ügyvezetőjével beszélgettünk.

Antal Erika

► Tíz éve, 2000-ben léptek be a román piacra, mely azóta az egyik legfontosabb üzleti tereppé nőtte ki magát. Hogyan indult itteni terjeszkedésük?

– Románia 22 milliós piacot jelent, ezért elsők között lebegett szemünk előtt azt köve-

azonnal az ízeket hozzáigazítani az illető országhoz. Mivel fogyasztási kultúra szempontjából a Fornetti „szülőházához” Románia nyugati régiója áll a legközelebb, itteni megjelenésünknek ez a terület volt a fő bástyája. Földrajzilag is ez áll a legközelebb a cég kecskeméti központjához, viszonylag rö-

már ügyvezetett depós rendszerrel működtetünk. Az országban három nagy elosztó központ, a temesvári, agyafalvi és bukaresti gondoskodik a rendszer ellátásáról – a termékek nagy része temesvári termelőegységünkől származik, melyeket a magyarországi gyártás egészíti ki.

A franchise-rendszer

A franchise nem mint önálló vállalkozási forma, hanem mint sajátos vállalkozási típus terjedt el világszerte. Olyan szoros együttműködésen alapuló vállalkozási formának tekinthető, amelynek keretében a franchise-átadó, vagy a rendszer tulajdonosa egy minden tekintetben – szakmai és kereskedelmi szempontból – gondosan kialakított és piaci környezetben eredményesen kipróbált, komplex rendszert ad el. A rendszert teljes körű betanítással, márkanév használatával és folyamatos segítséggel, el-

lenőréssel adja át a franchise-átvevőnek, aki a rendszert önálló vállalkozásában, saját használatra és kockázatra, az átadó előírásai szerint, a megállapodott területen és ideig, díjfizetés ellenében üzemelteti. A franchise fogalmának többféle meghatározása ismert. Amerikában az üzleti oldalt emelik ki elsősorban, de vannak olyan nézetek is, amelyek a franchise-zal kapcsolatban a támogatást és segítségnyújtást hangsúlyozzák. A német szakirodalom elsősorban a szervezésben látja a franchise lényegét.

országban megtalálhatóak, de léteznek a helyi viszonyokra kifejlesztett készítmények is – ilyen például a román piacon a telemeás fornetti, amely jelenleg is a legkeresettebb termékünk országszerte. Romániában külön vizsgáltuk a három

nek – nemegyszer fejtörést okozva, hiszen az ország különböző vidékein más-más névvel illetik ugyanazt az ételt. Ilyen például a „gogosi”, vagyis „lángos” termékcsalád, mely néhol fánkot jelent, máshol meg egyaránt jelöli a lángost is. Ezekkel az anomáliákkal már a lengyel piacon találkozunk, miután előfordult, hogy egy-egy terméknel hasonló hibákba estünk, például a számocás, vagy epres termék esetében sokak számára nem volt egyértelmű, hogy földi- vagy faeperről van-e szó.

► Honnan szerzik be az alapanyagokat a romániai gyártáshoz? A magyar búza például még a gabonatermeléséről híres Romániában is kedvelt, keresett és gyakran olcsóbb is.

– Bizonyos mértékben szabvány-alapanyagokkal kell dolgoznunk ahhoz, hogy automata rendszerekkel tudjunk termelni. Amit csak lehet természetesen igyekszünk belföldön, jelen esetben Romániában beszerezni, de a kiegészítőként felhasznált alapanyagok beszerzése beszállítással történik. Egy ilyen eredményes együttműködésre példa egy bizonyos margarin beszállítása Romániából – az itteni cégek különben mindent megtesznek annak érdekében, hogy maximálisan ki tudjanak bennünket szolgálni. (2007 októberétől a Fornetti termékek már nem

hidrogénezéssel előállított margarinnal készülnek, hanem csak a transz-zsír-savban szegény „jó” margarint használnak – szerk. megj.)

► Tapasztalható-e szezonális különbség a forgalomban?

– Igen, ez megfigyelhető, hiszen bizonyos szempontból a pékiparhoz tartozunk, melyben az őszi-téli időszak jelent egy erősebb eladási hullámot szemben a nyári hónapokkal. Hőségben köz tudottan inkább üdítőt vagy gyümölcs-terméket vásárolnak az emberek és nem a meleg termékeket. A pékáruink iránti kereslet ezenkívül a bőjti időszakok függvényében is változik.

► A sütőiparban tevékeny interjúalanyaink általában úgy érzik, hogy a pékség egy válságfüggetlen ágazat, mivel a mindennapi kenyérré szükség van mindig. Önökre ez vonatkozik-e?

– Ha a pékek megállapítása igaz, akkor irigylésre méltó helyzetben vannak. Ezzel szemben én inkább úgy fogalmaznék, hogy a válság nem kerül el egyetlen egy irányt sem, hiszen a lakosság egy meghatározott elköltendő pénzkereettel rendelkezik. Tagadhatatlan, hogy alacsonyabb a jövedelemkiáramlás is, és úgy érzem, a vásárló egyre jobban megfontolja, hogy mire költi el pénzét, hiszen jól akar lakni, finomat akar fogyasztani és mindez jó áron megvásárolni.

A Fornetti franchise-rendszere kulcsrakész megoldásokat nyújt az üzleti partnerek számára

Fotó: Tofán Levente

tően, hogy elindítottuk nemzetközi franchise-rendszerünket. Itteni terjeszkedésünk több fázisban ment végbe. Projektünk megvalósítását előrevitték a magyarok területének sajátosságai: a nyelvi azonosságon túl a fogyasztási szokások hasonlósága is kedvezett romániai térnyerésünkben. Mivel rendszerünk standard termékeket forgalmaz, egyszerűbb úgy piacra lépni, hogy ha nem kell

vid idő alatt, két-három óras autóúttal elérhető a határ bármely pontja. Az első időszakban Nagyváradon volt a központunk, melyet később Temesvárra helyeztünk át és itt indult meg a gyártás is, miután a romániai fogyasztás akkora szintet ért el, hogy már lehetővé és szükségessé tette a belföldi produkciót. Rendszerünk később tovább bővült, így ezt követően az ország különböző területein

► Van-e különbség a fogyasztási szokásokban, preferenciákban, Magyarország és Románia között, illetve a romániai régiókon belül?

– Igen, és ez nagyon érdekes, hiszen információink szerint Románia is három tájegységre osztható a fogyasztási kultúra szempontjából. A Fornetti rendszerében vannak szabványtermékek, amelyek minden

tájegység étkezési kultúráját, és foglalkozunk a bőjtős termékekkel is. A laboratóriumi munkán túl, a termékek kifejlesztését követően azonban az elnevezés kérdései is felmerül-

A jellegzetes Fornetti-ízeket mindenütt helyi specialitások egészítik ki

Világjáró magyar „hambasült pogácsa”

Palásti József pékmester, alapító-tulajdonos 1997-ben jegyeztette be a Fornetti Kft.-t, amelynek szakmai küldetése az eladói látványsütés elterjesztése volt Magyarországon területén. Működési formaként az akkor még kevésbé ismert franchise rendszert alkalmazta. A vállalkozás annyira sikeres lett, hogy már a következő évben átlépte Magyarország határait és megkezdődött a magyar franchise-vállalatok kiépítése Közép- és Kelet-Európában. A Fornetti franchise hálózatával 17 országban van jelen, termékeivel azonban 27 országban találko-

hatnak a fogyasztók. Legutóbb Törökországban, több volt FÁK-országban és Kanadában kezdte meg a piacépítést. A Franchise Europe, az Európai Unió központi franchise szaklapja a 2005. évi top 500-as listája – mely az Európai Unióban több mint 60 féle üzletágban tevékenykedő franchise-rendszert rangsorol partnereinek száma szerint – az élelmiszer típusú rendszerek között második helyre rangsorolta a Fornettit, sőt a világszerte ismert márkanevek európai abszolút listáján a cég a dobogó harmadik fokán végzett.